

**UCHWAŁA NR XXXVII/230/2021
RADY MIEJSKIEJ W SUŁKOWICACH**

z dnia 29 kwietnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice

Na podstawie art. 10e i 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn.zm.) oraz art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz.1295 i 2020 oraz z 2020 r.1378)

Rada Miejska w Sułkowicach uchwała, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Sułkowice w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Sułkowice.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Waldemar Wolski

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SUŁKOWICE

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Podsumowanie diagnozy i analiza SWOT.....	7
III. Kierunki rozwoju gminy.....	21
III.1. Planowanie rozwoju gminy.....	21
III.2. Obszar strategicznej interwencji w obrębie gminy Sułkowice.....	29
III.3. Obszar strategicznej interwencji w ujęciu regionalnym.....	31
III.4. Model przestrzenno-funkcjonalny wraz z ustaleniami i zaleceniami dotyczącymi prowadzenia polityki przestrzennej.....	32
IV. Wdrażanie Strategii.....	41
IV.1. Procedury wdrażania, monitoringu, ewaluacji, aktualizacji Strategii	41
IV.2. Ramy finansowe realizacji Strategii	53
SPIS TABEL	58
SPIS RYSUNKÓW	58

I. Wstęp

Strategia rozwoju gminy to dokument tworzący ramy dla procesu zarządzania gminą oraz wyznaczania i osiągania celów polityk publicznych. W formie niematerialnej oznacza realizację procesu zarządzania, podejmowania konkretnych przedsięwzięć służących wdrażaniu proponowanych w Strategii kierunków interwencji przy wykorzystaniu narzędzi wykonawczych, a także proces monitoringu i ewaluacji, przekładający się na doskonalenie podejmowanych działań.

Kształt niniejszego dokumentu wynika z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 poz. 713 z późn. zm.), zgodnie z którą Strategia musi zawierać następujące elementy:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, wraz z zakresem planowanych działań;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Aktywny udział w opracowaniu Strategii wziął Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice, powołany Zarządzeniem nr 99/2020 Burmistrza Gminy Sułkowice z dnia 3 sierpnia 2020 r. z późn. zm. Zespół składał się z 43 osób, w tym władz gminy, pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych, radnych, przedsiębiorców oraz przedstawicieli organizacji społecznych:

1. Artur Grabczyk – Burmistrz Gminy Sułkowice,
2. Dariusz Melerowicz – Zastępca Burmistrza Gminy Sułkowice,
3. Ewa Kraus – Sekretarz Gminy,
4. Dorota Hodurek – Skarbnik Gminy,
5. Janusz Gętlek – Kierownik Referatu Gospodarki Przestrzennej i Mienia Komunalnego,
6. Barbara Flaga – Kierownik Referatu Oświaty, Kultury i Rekreacji,

7. Ewa Garbień – Kierownik Referatu Rozwoju Lokalnego i Promocji,
8. Teresa Gatlik – Kierownik Referatu Organizacyjnego,
9. Wojciech Bargieł - Inspektor w Referacie Techniczno-Inwestycyjnym,
10. Piotr Piątek – Kierownik Referatu Spraw Obywatelskich,
11. Hanna Pluszczyk – Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego,
12. Aleksandra Hołoś – Pełnomocnik Burmistrza ds. rozwiązywania problemów społecznych,
13. Jakub Światłoń – Samodzielne stanowisko ds. bezpieczeństwa,
14. Jolanta Oliwa – Kierownik Zespołu Ekonomiki Oświaty,
15. Józefa Bernecka – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej,
16. Krzysztof Trojan – Dyrektor Sułkowskiego Ośrodka Kultury,
17. Małgorzata Dzidek – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej,
18. Bernadetta Żurek – Kierownik Świetlicy Środowiskowej,
19. Witold Magiera – Prezes Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,
20. Stanisław Biernat – Prezes Sułkowskiej Izby Gospodarczej,
21. Krystyna Starzec – Dyrektor Przedszkola Samorządowego Nr 1 w Sułkowicach,
22. Katarzyna Folga – Dyrektor Przedszkola Samorządowego Nr 2 w Sułkowicach,
23. Krystyna Madejczyk – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1 w Sułkowicach,
24. Marcei Pacut – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2 w Sułkowicach,
25. Mirosław Chmiel – Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Krzywaczce,
26. Konrad Gomulak – Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Rudniku,
27. Małgorzata Kisielewska – Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Harbutowicach,
28. Renata Skrzeczek – Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Biertowicach,
29. Waldemar Wolski – Przewodniczący Rady Miejskiej w Sułkowicach,
30. Urszula Surowiec – Radna Rady Miejskiej w Sułkowicach,
31. Maciej Ziembła – Radny Rady Miejskiej w Sułkowicach,
32. Artur Konieczkowicz – Radny Rady Miejskiej w Sułkowicach,
33. Izabela Starowicz – Radna Rady Miejskiej w Sułkowicach,
34. Piotr Oliwa – Radny Rady Miejskiej w Sułkowicach,
35. Kamil Żądło – Radny Rady Miejskiej w Sułkowicach,
36. Teresa Francuziak – Radna Rady Miejskiej w Sułkowicach,
37. Aleksandra Korpala – Przedstawiciel Towarzystwa Przyjaciół Sułkowic „Kowadło”,
38. Tomasz Kawecki – Prezes Ludowego Klubu Sportowego Rudnik,
39. Szymon Tokarz – Prezes Szkółki Piłkarskiej Gościbia Sułkowice,
40. Tomasz Trzeboński – Prezes Uczniowskiego Klubu Sportowego Plon,

41. Piotr Kozłowski – Dyrektor Techniczno-Produkcyjny Kuźnia Sułkowice S.A.,
42. Zbigniew Miętka – Właściciel firmy Zbidex – Producent Krzesel i Stołów,
43. Beata Profic – Przedstawiciel firmy Fibero G.Rojek, J.Rojek Sp.j.

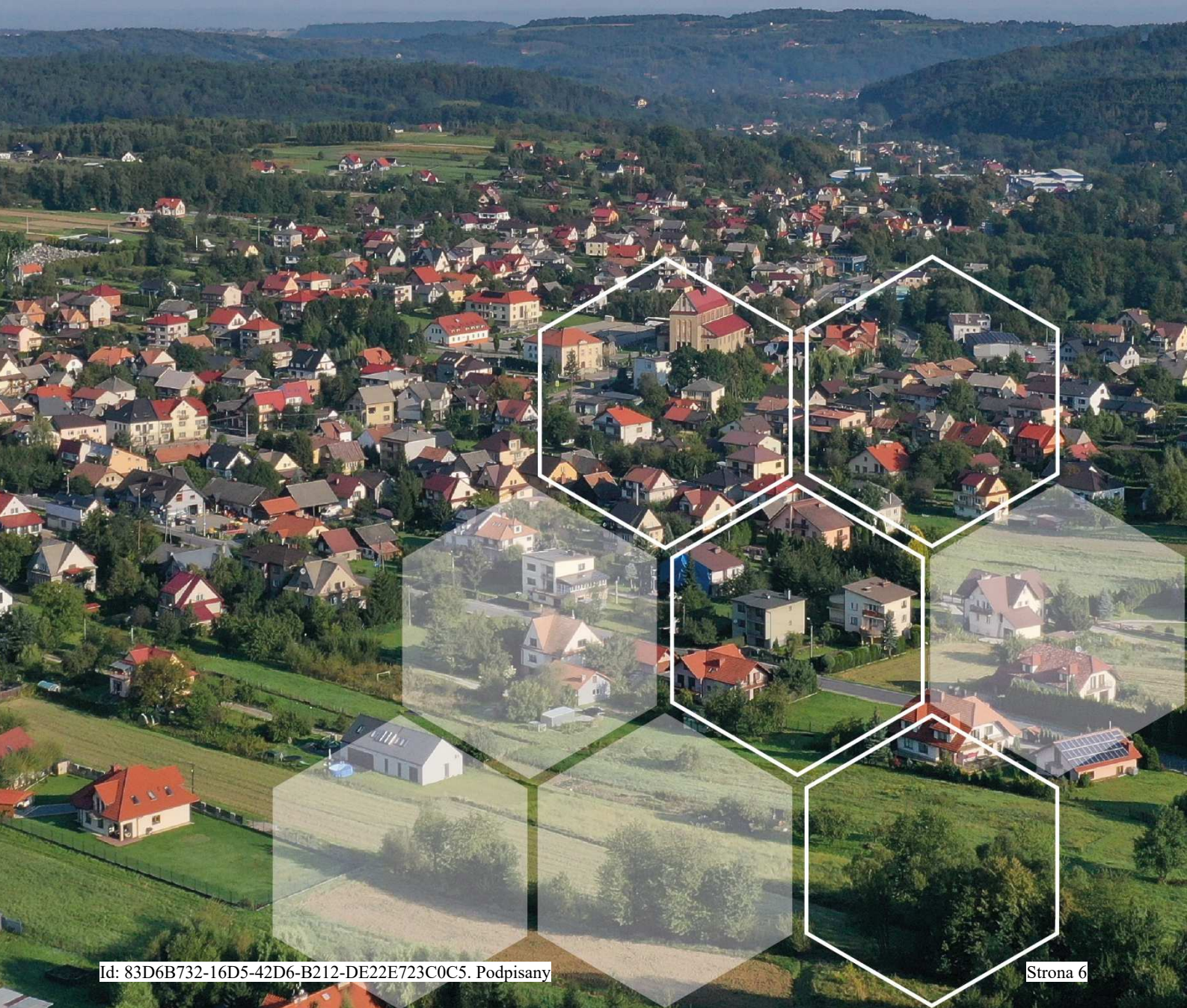
Wypracowane cele strategiczne oraz odpowiadające im kierunki działań stanowią efekt wniosków wynikających z diagnozy strategicznej gminy, pracy Zespołu ds. opracowania Strategii powołanego przez Burmistrza oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych. Zespół spotykał się trzykrotnie: przed rozpoczęciem prac (w celu uzgodnienia metodologii prac nad dokumentem), dla omówienia wyników diagnozy strategicznej i wypracowania kierunków działań oraz 22 marca 2021 r. w celu omówienia projektu Strategii.

Konsultacje społeczne były zaś prowadzone na różnych etapach opracowania dokumentu oraz przy wykorzystaniu technik pozwalających na jak najszerszy udział mieszkańców. Na etapie przygotowania diagnozy strategicznej przeprowadzono badania ankietowe online (od 4 do 18 grudnia 2020 r.), służące ocenie różnych aspektów funkcjonowania gminy oraz zebraniu propozycji kierunków rozwoju. Następnie mieszkańcy, organizacje pozarządowe oraz podmioty (instytucje publiczne, przedsiębiorstwa) mieli możliwość składania fiszek projektowych z propozycjami przedsięwzięć społecznych i infrastrukturalnych. Fiszki wpływały do Urzędu Miejskiego oraz stowarzyszenia opracowującego Strategię do 1 lutego 2021 r. W każdej miejscowości gminy w godzinach popołudniowych w dniach 15 i 18 stycznia 2021 r. działały punkty konsultacyjne, w których osobiście lub telefonicznie można było przedstawić swoje uwagi co do funkcjonowania gminy oraz propozycje działań na przyszłość. Łącznie zgłoszono 79 uwag – w formie fiszek oraz wniosków przekazywanych osobiście lub telefonicznie w ramach wspomnianych punktów konsultacyjnych. Raport z konsultacji opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Sułkowice.

Ostatni etap stanowiły konsultacje prowadzone zgodnie z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), które służyły przedstawieniu opinii, uwag i wniosków do projektu Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice przez mieszkańców oraz wskazane w ustawie instytucje. Ogółem wpłynęło 48 uwag. Zostały one uwzględnione w Raporcie z konsultacji, opublikowanym w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Sułkowice.

Strategia stanowi zatem efekt pracy Zespołu ds. opracowania Strategii, pracowników samorządowych, mieszkańców, którzy uczestniczyli w konsultacjach społecznych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz ekspertów zewnętrznych. Szeroki proces informowania o trwających pracach i działania na rzecz uspołecznienia procesu tworzenia dokumentu sprzyjać będą jej efektywnemu wdrażaniu.

PODSUMOWANIE DIAGNOZY I ANALIZA SWOT

II. Podsumowanie diagnozy i analiza SWOT

Niewątpliwie gmina Sułkowice, zważywszy na swoje położenie i zasoby przyrodnicze, ma duży potencjał w przyciąganiu nowych mieszkańców, a także „utrzymaniu” obecnych. Rozwój demograficzny gminy przyczyni się bezpośrednio do dalszego rozwoju gospodarczego gminy, wzrostu różnorodności kapitału ludzkiego, a poprzez wpływy z podatków – poprawi stan finansów gminy oraz jej możliwości inwestycyjne. Jednocześnie, aby osiągnąć opisany efekt, gmina musi inwestować w działania sprzyjające poprawie jakości życia i prowadzenia działalności gospodarczej, gdyż to przekłada się na indywidualne decyzje ludzi o zamieszkaniu i koncentracji swojej aktywności zawodowej w konkretnym miejscu.

Poniżej w syntetycznej formie i w podziale na poszczególne zagadnienia, przedstawiono najważniejsze informacje oraz wnioski wynikające z diagnozy strategicznej przygotowanej na potrzeby opracowania tego dokumentu.

Przestrzeń i środowisko

Gmina Sułkowice zlokalizowana jest w województwie małopolskim (w jego środkowej części), w powiecie myślenickim. Od północy samorząd sąsiaduje z gminą Skawina, od wschodu z gminą Myślenice, od zachodu z gminą Lanckorona, od południowo-zachodu z gminą Budzów, a od południowo-wschodu z gminą Pcim. Gmina została podzielona na 4 sołectwa: Biertowice, Harbutowice, Krzywaczka, Rudnik oraz miasto Sułkowice.

Obszar terenu gminy Sułkowice jest urozmaicony, co wiąże się z budową geologiczną i tektoniką Karpat fliszowych. Południową część gminy zajmuje szerokie, rozczłonkowane Pasma Babicy, należące do Beskidu Makowskiego. Tam również, na północnym stoku Babicy znajduje się najwyższe położone miejsce w gminie (682 m n.p.m.). Pozostała część gminy leży na terenie Pogórza Wielickiego, w którego skład wchodzi Pasma Barnasiówki oraz Pasma Bukowca.

Większość miejscowości w gminie Sułkowice położonych jest w dolinie rzeki Harbutówki i w dolinach uchodzących do niej potoków. Dolina Harbutówki wcina się w Pogórze Wielickie i Pasma Babicy, a w północnej części rozszerza się (w rejonie wsi Biertowice i Krzywaczka). Krajobraz gminy tworzą lasy i pola, a także tereny pofałdowane, których malowniczość potęgują strome doliny wyrzeźbione przez liczne ciek wodne. W przypadku terenów zabudowanych dominuje krajobraz charakterystyczny dla osadnictwa wiejskiego.

Na terenie gminy Sułkowice występuje klimat typu górskiego i podgórskiego. Największy wpływ na charakter pogody mają masy wilgotnego powietrza polarno-morskiego oddziałujące średnio przez 60% dni w roku, a także masy suchego powietrza

polarno-kontynentalnego oddziałujące przez 25% dni w roku. Średnia roczna temperatura na obszarze gminy Sułkowice wynosi od +8°C w dolinie Harbutówki do +6°C pod szczytem Babicy. Mniej niż +7°C wynosi średnia temperatura w skali roku dla rejonu Harbutowic i na szczytach Bukowca i Barnasiówki. Średnia suma opadów plasuje się od ok. 780 mm w dolinie Harbutówki do ponad 900 mm w Paśmie Babicy. Do najbardziej deszczowych miesięcy zalicza się czerwiec, lipiec i sierpień, zaś najniższe opady występują w styczniu i lutym.

Demografia

W gminie Sułkowice ma miejsce pozytywne zjawisko związane ze wzrostem liczby mieszkańców – ogółem między 2015 a 2019 r. liczba mieszkańców wzrosła o 1,9%. Największa pod względem liczby mieszkańców miejscowość na terenie gminy Sułkowice to miasto Sułkowice, zaś najmniejsza – Biertowice. Wzrost liczby mieszkańców był najmniejszy w Sułkowicach (0,74%), a największy w Krzywaczce (5,81%). Największe zainteresowanie osiedlaniem się w Krzywaczce wynikać może z położenia miejscowości przy drodze krajowej nr 52, co stanowi ułatwienie w dojeździe do innych ośrodków np. do pracy. Tendencja wzrostowa jest charakterystyczna dla całego Województwa Małopolskiego (wzrost liczby mieszkańców o 1,14%) i Powiatu Myślenickiego (wzrost o 2,06%).

Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (które stanowią 21,7% ogółu mieszkańców) o 2,34%. W tym przypadku szybciej rośnie liczba kobiet (o 3,19%) niż mężczyzn (o 1,47%). Największą część mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 62,1% ogółu mieszkańców. Jednak ich liczba wykazuje tendencję spadkową, zwłaszcza wśród kobiet (ich liczba zmniejszyła się w ciągu 5 lat o 1,75%, mężczyzn – o 1,11%). Udział osób w wieku poprodukcyjnym nie jest wysoki (wynosi 16,2%), choć wzrost liczby tych osób był w ostatnich 5 latach zdecydowanie najwyższy: łącznie o 16,18%, w tym kobiet o 13,74%, a mężczyzn o 21,65%. Gmina jednak pod tym względem wypada korzystniej na tle powiatu, ale przede wszystkim województwa. Ogólnie należy stwierdzić, że gmina jest „młodsza” niż województwo małopolskie (ma również wyższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym).

Analiza ruchu naturalnego ludności wskazuje na spadek liczby urodzeń i jednoczesny wzrost liczby zgonów. Przyrost naturalny ogółem zmniejszył się w ostatnich 5 latach o 22%, ciągle jednak są to wartości dodatnie. Liczba małżeństw spadła o niecały 1%.

Gospodarka i rolnictwo

Na przestrzeni lat liczba podmiotów gospodarczych w gminie Sułkowie w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców ogółem utrzymuje się zasadniczo na tym samym poziomie i podlega tylko nieznacznym zmianom. W powiecie myślenickim tylko gmina Myślenice miała wyższą wartość tego wskaźnika niż gmina Sułkowie. Pomiedzy 2015 a 2019 r. w gminie Sułkowie następował stały wzrost ogólnej liczby przedsiębiorstw (o 14,4%). Przełożenie na ten stały wzrost liczby przedsiębiorstw miał przede wszystkim przyrost liczby najmniejszych firm, zatrudniających do 9 pracowników (o 14,7%). Jak na niewielką gminę o charakterze miejsko-wiejskim – występuje stosunkowo dużo przedsiębiorstw średnich i dużych, co stanowi dobry prognostyk dla rozwoju gminy. Wyraźnie dominują trzy branże: handel hurtowy i detaliczny wraz z szeroko pojętymi usługami napraw, przetwórstwo przemysłowe oraz budownictwo, stanowiące prawie 65% całej gospodarki gminy. W gminie funkcjonuje Sułkowska Izba Gospodarcza.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat zarówno w gminie Sułkowie, jak i powiecie myślenickim liczba bezrobotnych osób systematycznie spadała. W gminie spadek ten wyniósł wśród wszystkich bezrobotnych 32,8%, w grupie kobiet 27,7%, a w powiecie odpowiednio 28% i 26%. Bezrobotni powyżej 50 roku życia i długotrwale bezrobotni stanowią większy udział wśród wszystkich bezrobotnych w gminie niż w powiecie, zaś bezrobotni do 25 roku życia – odwrotnie.

Najbardziej rozpowszechnionymi glebami na terenie gminy są gleby płowe, brunatne kwaśne i właściwe wylugowane, nie posiadające większej wartości pod względem rozwoju rolnictwa. W przypadku użytków rolnych dominują gleby III i IV klasy bonitacyjnej. Na przestrzeni ostatnich lat spadała liczba wszystkich gospodarstw rolnych w gminie Sułkowie.

Gmina posiada także dwa produkty regionalne wpisane na listę produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi - sułkowską krzonówkę oraz miód ze spadzi iglastej wytwarzany w Harbutowicach.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo pożarowe na terenie gminy Sułkowie zabezpiecza straż pożarna – 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Myślenicach. Największą pod względem stanu osobowego jednostką jest OSP Sułkowie, zaś najmniejsza to OSP Rudnik. OSP w Krzywaczce, Sułkowicach i Harbutowicach wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Gmina systematycznie przekazuje środki na dofinansowanie oraz szkolenie strażaków ochotników – tylko w 2019 r. zabezpieczono na to w budżecie kwotę ponad 500 tys. zł. Dużą część stanowią środki pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych, np. z Programu Priorytetowego – „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”, Fundacji ORLEN czy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy leży w gestii Komendy Powiatowej Policji w Myślenicach i Posterunku Policji w Sułkowicach. Na Posterunku pracuje dwóch dzielnicowych, odpowiadających za rejon miasta Sułkowice oraz rejon obejmujący pozostałe sołectwa. Poza tym służbę na posterunku pełni jeszcze troje policjantów. Jako szczególne zagrożenie dla rejonu miasta uznano nieprzestrzeganie zapisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zaś dla miejscowości Krzywaczka i Biertowice – niestosowanie się do zakazów jazdy crossami i quadami.

Na terenie gminy między 2015 a 2016 r. nastąpił spadek przestępczości o 53,3%, jednak już po 2016 r. wyraźnie widoczny jest systematyczny jej wzrost, w tym najwyższy (o 47%) między 2018 a 2019 r. Podobną tendencję dostrzec można także w przypadku danych dotyczących wykrywalności przestępstw, tzn. nastąpił jej spadek między 2015 a 2017 r., by w kolejnych latach ulegała ona poprawie. Do najczęściej popełnianych przestępstw należały: narkotykowe, przeciwko mieniu oraz przeciwko rodzinie i opiece.

Opieka społeczna i zdrowotna

W 2019 r. (stan na 31 grudnia) w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sułkowicach zatrudnionych było 25 osób w wymiarze 24,25 etatu. Najwięcej osób pracuje w Dziale Pomocy Środowiskowej (9), w ramach którego funkcjonuje Gminne Centrum Informacji, Punkt Konsultacyjny dla ofiar i sprawców przemocy oraz Klub Integracji Społecznej. Po 5 osób zatrudnionych jest w działach Świadczeń Rodzinnych i Finansowo-Księgowym, zaś 4 osoby w Dziale Administracyjno-Gospodarczym. Dodatkowo na umowy cywilnoprawne z Ośrodkiem współpracował prawnik, opiekunki świadczące usługi w domach klientów, terapeuta świadczący specjalistyczne usługi opiekuńcze, pedagog świadczący usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, psycholog w Punkcie Konsultacyjnym. W przypadku realizacji projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych, OPS zatrudnia również inne osoby. Zdecydowana większość pracowników (88%) posiada wykształcenie wyższe, a 8 pracowników socjalnych posiada specjalizację I i II stopnia.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej sukcesywnie spada. Na tle innych gmin powiatu myślenickiego, Sułkowice i Myślenice posiadają najniższy wskaźnik udziału beneficjentów pomocy społecznej. Wśród trzech najczęstszych w 2019 r. powodów korzystania z pomocy społecznej w gminie Sułkowice należy wymienić długotrwałą lub ciężką chorobę, ubóstwo oraz potrzebę ochrony macierzyństwa. Najczęściej pomocy wymagają rodziny jednoosobowe. Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt społeczny „Koło Seniora” oraz stworzył Klub Integracji Społecznej. Wsparciu osób bezrobotnych służy Gminne Centrum Informacji. Gmina prowadzi ponadto Świetlicę Środowiskową – placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej. Z kolei osobom uzależnionym oraz ich rodzinom pomaga Punkt Konsultacyjny dla Osób

Uzależnionych i Ich Rodzin oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie gminy działają 3 przychodnie. W Przychodni Medycyny Rodzinnej w Sułkowicach oferowane są świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej oraz medycyny pracy, funkcjonuje gabinet medycyny szkolnej i pielęgniarka POZ. Ponadto placówka posiada możliwość zrobienia badań usg oraz badań laboratoryjnych. Przychodnia zatrudnia 13 lekarzy, pracujących w godzinach o 7.30 do 18.00. Drugą placówką w gminie jest NZOZ VITAMED z siedzibą w Sułkowicach. Przyjmuje tam 3 lekarzy, specjalistów z zakresu medycyny rodzinnej. Z kolei NZOZ Poradnie Specjalistyczne Aga-Vit pozwala na skorzystanie z oferty kardiologa i okulisty. Łącznie usługi medyczne świadczy tam 5 lekarzy. Dodatkowo na terenie gminy działają dwa gabinety stomatologiczne: w Rudniku i Sułkowicach. Z terenu gminy najszybciej dotrzeć można do szpitala w Myślenicach – Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Myślenicach. Ponadto na terenie gminy funkcjonują 3 apteki: dwie apteki w Sułkowicach, jedna w Krzywaczce. Dla bezpieczeństwa mieszkańców w czterech punktach na terenie gminy zostały zamontowane defibrylatory AED.

Gmina angażuje się również w działalność profilaktyczną. Placówki oświatowe koncentrują się na promowaniu zdrowego odżywiania czy promocji zdrowego stylu życia (walka z uzależnieniami). W 2019 r. gmina przekazała środki finansowe Powiatowi Myślenickiemu w celu realizacji Programu Profilaktyki Chorób Układu Krążenia i Cukrzycy. W badaniach skierowanych do kobiet po 55. r.ż. i mężczyzn po 45. r.ż. wzięło udział łącznie 13 mieszkańców gminy.

Oświata

Rodzice dzieci do lat 3 mogli korzystać z Niepublicznego Żłobka „Radosne Serce”, prowadzonego przez Stowarzyszenie Radosne Serce. Oferował on 30 miejsc. Rada Miejska podjęła uchwałę o dofinansowaniu pobytu w placówce każdego dziecka zamieszkałego na terenie gminy Sułkowice i korzystającego ze żłobka w wymiarze co najmniej 8 godzin dziennie.

W gminie Sułkowice w roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowały 2 przedszkola będące samodzielnymi jednostkami organizacyjnymi (obydwa w Sułkowicach) oraz 4 przedszkola będące częścią zespołów placówek oświatowych (w sołectwach: Biertowice, Harbutowice, Krzywaczka i Rudnik). Z roku na rok przybywa dzieci uczęszczających do przedszkoli w gminie.

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowały 2 szkoły podstawowe będące samodzielnymi jednostkami organizacyjnymi (w Sułkowicach) oraz 4 szkoły podstawowe w ramach zespołów placówek oświaty (w tych samych miejscowościach co przedszkola).

W 2017 r. w związku z wprowadzoną reformą systemu oświaty w gminie Sułkowice dostosowano sieć szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego. Gimnazjum im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Sułkowicach przekształcono w ośmioletnią Szkołę Podstawową nr 2 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Sułkowicach. Pozostałe gimnazja funkcjonujące w zespołach placówek oświatowych zostały włączone w struktury ośmioletnich szkół podstawowych. Od tego roku nie prowadzono już naboru do klas pierwszych w oddziałach gimnazjalnych. Poza tym funkcjonująca Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Sułkowicach zmieniła nazwę na Szkołę Podstawową nr 1 im. Adama Mickiewicza w Sułkowicach i zaczęła działać jako ośmioletnia szkoła podstawowa. Również przypadku szkół daje się zaobserwować wzrost liczby uczniów.

Większość nauczycieli pracujących w gminie Sułkowice posiada tytuł magistra z przygotowaniem pedagogicznym, 64% to nauczyciele dyplomowani. Szkoły są dobrze wyposażone. Kadra pedagogiczna regularnie podnosi swoje kwalifikacje i umiejętności, w czym wspiera ich gmina, m.in. dofinansowując koszty szkoleń i kursów prowadzonych przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli.

Poziom prezentowany przez uczniów z gminy Sułkowice pod względem wyników egzaminu ósmoklasisty nie odbiega znacząco od średniej dla powiatu myślenickiego. Słabsze wyniki osiągnęli uczniowie w części egzaminu z języka polskiego oraz angielskiego, podobnie było w przypadku matematyki – choć tu nastąpiła poprawa i „wyrównanie” w 2020 r.

Kultura, sport i aktywność społeczna

Ofertę kulturalną w gminie wraz z Urzędem Miejskim, organizacjami pozarządowymi i Gminną Biblioteką Publiczną współtworzy Sułkowicki Ośrodek Kultury, organizujący zajęcia oraz prowadzący kilka zespołów artystycznych. Organizuje ponadto imprezy o charakterze lokalnym i powiatowym. W 2019 r. w różnego typu aktywnościach oferowanych przez Sułkowicki Ośrodek Kultury wzięło udział około 19 000 osób. Jednak obiekt, w którym funkcjonuje Ośrodek, znajduje się w złym stanie technicznym. W Harbutowicach i Krzywaczce istnieją Centra Kultury złożone z filii biblioteki, świetlicy środowiskowej oraz przestrzeni dla lokalnych organizacji pozarządowych.

Gminna Biblioteka Publiczna ma siedzibę w Sułkowicach, filie w Rudniku i Harbutowicach oraz punkt biblioteczny w Krzywaczce. W gminie daje się zauważyć spadek liczby czytelników przy jednoczesnym wzroście liczby wypożyczeń. Przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Sułkowicach działa Izba Tradycji.

Od 1999 r. działa Galeria Internat, prezentująca prace z różnych dziedzin sztuki.

W zakresie sportu i kultury fizycznej gmina organizuje liczne wydarzenia sportowe, w tym o zasięgu wojewódzkim. Wymienić tu można m.in. Małopolski Turniej Piłki Nożnej im. Janusza Świątłonia współorganizowany przez Burmistrza Gminy

Sułkowice oraz KS Gościbia, turniej pływacki czy Zawody o Puchar Burmistrza Sułkowic w narciarstwie alpejskim Slalom Gigant Szklana Góra w Harbutowicach organizowane od 2016 r. W każdej miejscowości zlokalizowane są obiekty sportowe, z których mogą korzystać mieszkańcy. Dodatkowo wspomnianą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną uzupełniają place zabaw oraz siłownie zewnętrzne.

Na terenie gminy zarejestrowanych jest wiele organizacji pozarządowych – zdecydowana większość z nich to podmioty zarejestrowane w KRS (25 podmiotów), pozostałe to stowarzyszenia zwykłe (9 podmiotów). Gmina regularnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, wspierając je finansowo i organizacyjnie. Analiza środków finansowych przekazywanych w ramach dotacji na realizację zadań publicznych wskazuje, że zdecydowanie największą ich część stanowią środki na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej (w 2015 r. 87%, w 2019 r. prawie 86% całej kwoty). Konkursy w zakresie pomocy społecznej organizowano w latach 2015–2017 (w analizowanym okresie). Na tym samym poziomie utrzymują się kwoty dotacji udzielanych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Współpraca pomiędzy gminą a organizacjami przybierała też formy wsparcia pozafinansowego. Opierała się m.in. na konsultowaniu projektów aktów prawa miejscowego, doradztwa i pomocy merytorycznej, promocji, wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności. Gmina udziela rekomendacji przy aplikowaniu lokalnych organizacji o środki pozagminne. Na preferencyjnych warunkach lub nieodpłatnie korzystają one z infrastruktury społecznej (jak wspomniane wcześniej obiekty sportowe).

Infrastruktura techniczna i społeczna

Przez teren gminy przebiega 3,5-kilometrowy odcinek drogi krajowej nr 52, drogi wojewódzkie 955 (Sułkowice – Jawornik) i 956 (Biertowice – Zembrzyce) o łącznej długości niecałych 16 km, a także 7 dróg powiatowych o długości prawie 17 km. Wśród rozbudowanej sieci dróg gminnych większość stanowią odcinki lub drogi w stanie dobrym (38,2%). Jedna trzecia tej sieci to drogi wymagające remontu, zaś w stanie bardzo dobrym jest 28,2% dróg. Przy istotnych obiektach powstały parkingi, których stan techniczny można określić jako dobry. Zlokalizowane są przy: jednostkach OSP Harbutowice, Sułkowice, Biertowice, Krzywaczka i Rudnik, Szkole Podstawowej nr 2 i OPS w Sułkowicach, kościołach w Sułkowicach, Harbutowicach, Biertowicach i Rudniku, Placu Targowym, Osiedlu Zielona, Centrum Kultury oraz koło GS w Krzywaczce. Przez teren gminy nie przebiega linia kolejowa. Od kilku lat pojawiają się pomysły stworzenia połączenia z Krakowem w ramach Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej, jednak pozostają na razie w bardzo początkowej fazie.

Gmina Sułkowice jest zaopatrywana w wodę ze zbiorczej sieci wodociągowej. Główne ujęcie wody to potok Gościbia. Wodę uzdatnia się w Stacji Uzdatniania Wody

„Gościbia”, położonej w Harbutowicach. Średniodobowa produkcja wody dostarczanej do sieci wodociągowej wynosi około 1208 m³·d⁻¹. Dodatkowe źródło zasilania sieci wodociągowej (o charakterze pomocniczym) stanowi woda z Myślenic. W 2019 r. Zakład Gospodarki Komunalnej Sułkowice Sp. z o. o. eksploatował 94 km sieci wodociągowej (bez przyłączy). Woda była dostarczana do 2605 budynków należących do odbiorców indywidualnych oraz 176 firm i instytucji. Stan techniczny zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę w większej części gminy jest dobry i nie występują istotne ograniczenia w dostarczaniu mieszkańcom wody w odpowiedniej ilości i jakości. Sieć kanalizacyjna obejmuje część terenów zainwestowanych w Sułkowicach, Biertowicach i Rudniku. Ścieki są transportowane do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Biertowicach, a następnie już oczyszczone trafiają do rzeki Skawinki. W 2019 r. Zakład Gospodarki Komunalnej Sułkowice Sp. z o. o. eksploatował 136,7 km sieci kanalizacji sanitarnej (bez przyłączy). System zaopatrzenia w gaz obejmuje obecnie wszystkie miejscowości gminy, jednak stopień gazyfikacji gminy wynosi nieco ponad 40%.

Gmina prowadzi selektywną zbiórkę odpadów komunalnych, obejmującą następujące frakcje: papier i makulatura, tworzywa sztuczne, metal, tekstylia, opakowania wielomateriałowe, szkło, odpady problematyczne, pieluchy jednorazowe, popiół i żużel oraz odpady ulegające biodegradacji. Wymagane przepisami prawa poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych w 2018 r. w gminie Sułkowice zostały osiągnięte. Dane statystyczne wskazują na duży wzrost ilości produkowanych odpadów zmieszanych: aż o 425,8% w gminie Sułkowice, 36,8% w powiecie myślenickim i o 17,9% w województwie małopolskim.

Turystyka

Dzięki swojemu położeniu gmina Sułkowice posiada dobry potencjał turystyczny, zwłaszcza w kontekście turystyki górskiej czy pieszej. Bliskość większych ośrodków miejskich Małopolski oraz konurbacji górnośląskiej przy dość niewysokich wzniesieniach sprawia, że gmina może być miejscem wypoczynku dla osób w różnym wieku i kondycji. Na terenie gminy wyodrębnione są szlaki turystyczne piesze (łącznie 36 km), nie ma natomiast szlaków rowerowych.

Atrakcją turystyczną jest utworzony w 2001 r. rezerwat przyrody „Las Gościbia”, jeden z największych rezerwatów w Beskidach. Przedmiotem ochrony jest żyzna buczyna karpacka oraz fragment boru dolnoregłowego wraz z niewielkimi płatami łągów jesionowych. Potok Gościbia tworzy 7 cieków źródłiskowych, których krótkie i stromo opadające doliny są przedzielone ostrymi grzbietami (najdłuższy to grzbiet Kamiennej Góry, 551 m n.p.m.). Występują tu rzadkie w tym rejonie gatunki storczyków, buławników mieczolistnego i wielkokwiatowego. Zachowały się także ślady obozu partyzanckiego oddziału AK „Surowiec”, zaś obok leśniczówki ustawiono obelisk

upamiętniający żołnierzy Armii Krajowej i Armii Ludowej oraz partyzantów sowieckich. Rezerwat położony jest przy Małym Szlaku Beskidzkim.

Na szlaku niebieskim Jordanów-Lanckorona leży Przełęcz Sanguszki (w obrębie miejscowości Harbutowice). Droga przez przełęcz powstała pod koniec XIX w., a zakończenie prac upamiętnia obelisk z inskrypcją: „Przejście przez tę górę zbudowano za rządów Ich Ekscelencyj C.K. Namiestnika K. Badeniego i Marszałka Krajowego Ks. E. Sanguszki d. 4 maja 1895 r.” Książę Eustachy Sanguszko sprawował wówczas urząd marszałka Galicyjskiego Sejmu Krajowego. Około 150 m od obelisku stoi żelazny krzyż oraz kamień upamiętniający konfederatów barskich. Nieco dalej przy szosie zachowała się studnia z 1912 r., służąca do pojenia koni. Gmina regularnie przeznaczą środki finansowe na renowację ciekawych obiektów architektonicznych, w tym wspomnianego obelisku i studni.

W obrębie miejscowości Rudnik, na wysokości około 460 m n.p.m. trafić można na Diabelski Kamień. Jest to unikatowa formacja skalna w postaci przewieszanej baszty o wysokości 10 m i podstawie 8 x 6 m. W jej przedłużeniu znajduje się mur skalny podzielony na kilka części szczelinami, powstałymi w skutek wietrzenia.

W 2012 r. zakończono budowę zalewu rekreacyjnego na potoku Gościbia w Sułkowicach. Wokół przygotowano teren spacerowy z placem zabaw i parkingiem, a także amfiteatr z zadaszoną sceną. Dla korzystających zbudowano drewniany pomost oraz mniejsze pomosty odpowiadające potrzebom wędkarzy. Przy zalewie znajduje się ponadto budynek z toaletami, kawiarnią i barem.

Z kolei spośród ciekawych obiektów architektonicznych na uwagę zasługuje dworek Schmidtów w Krzywaczce, otoczony parkiem krajobrazowym. Budynek pochodzi z lat 20. XIX w., w pobliżu znajduje się również spichlerz. W Krzywaczce zachował się budynek karczmy z 1817 r. z oryginalnym kamiennym portalem. Obecnie funkcjonuje w nim restauracja. W Sułkowicach przy firmie JUCO znajduje się zabytkowa kuźnia z XIX w., przy czym została ona w to miejsce przeniesiona oraz odrestaurowana i stanowi obecnie najlepiej zachowany budynek tradycyjnej kuźni w mieście. W Biertowicach zachował się drewniany spichlerz z 1878 r., wzniesiony na kamiennej podmurówce z piwnicą.

Na terenie gminy Sułkowice znajduje się dość zróżnicowana baza noclegowa, która jest systematycznie rozbudowywana. Są to hotele: Rezydent i Gala w Rudniku, Komfort i Pod Kogutkiem w Krzywaczce, a także Osada Mała Kozówka w Harbutowicach. Ponadto działają gospodarstwa agroturystyczne – AGRO-ART w Sułkowicach i drugie, w Harbutowicach.

W 2014. otwarto stację narciarską Szklana Góra Ski w Harbutowicach. Działająca tu kolejka narciarska liczy 800 m długości i pokonuje różnicę wzniesień na poziomie 170 m, docierając prawie na szczyt Szklanej Góry (578 m n.p.m.). Można tu skorzystać

z usług gastronomicznych, wypożyczalni i serwisu sprzętu narciarskiego, a także z usług szkółki narciarskiej.

System zarządzania i finanse gminy

Organem wykonawczym gminy jest Burmistrz, działający przy pomocy Urzędu Miejskiego, w którym poziom zatrudnienia w 2019 r. obejmował 57,6 etatu. W strukturze Urzędu wyodrębniono Referaty: Organizacyjny, Spraw Obywatelskich, Gospodarki Przestrzennej i Mienia Komunalnego, Ochrony Środowiska, Oświaty, Kultury i Rekreacji, Finansowy, Rozwoju Lokalnego i Promocji, Techniczno-Inwestycyjny, Podatków i Opłat Lokalnych, Urząd Stanu Cywilnego oraz samodzielne stanowisko ds. bezpieczeństwa, Pełnomocnik burmistrza ds. rozwiązywania problemów społecznych, samodzielne stanowisko ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Miejska. W skład Rady wchodzi 15 radnych. W jej ramach funkcjonuje 8 komisji stałych: Budżetu i Finansów, Rozwoju Gospodarczego i Środowiska, Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki, Spraw Społecznych i Socjalnych, Bezpieczeństwa Publicznego, Organizacyjna, Skarg, Wniosków i Petycji oraz Rewizyjna. Komisja Rewizyjna ma na celu kontrolować działalność burmistrza, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych. W gminie funkcjonuje 13 jednostek organizacyjnych oraz 5 jednostek pomocniczych (4 sołectwa i 1 osiedle). Na terenie gmin Sułkowice i Myślenice działa Lokalna Grupa Działania „Między Dalinem i Gościbią”, natomiast gmina nie należy do żadnych związków. Współpracuje z dwoma miastami partnerskimi: Ronchamp we Francji i Cureglia we Włoszech.

Dochody gminy Sułkowice w analizowanym okresie systematycznie rosną – między 2015 a 2019 r. o 48,2%, przy czym przeważają dochody bieżące (miał miejsce również spadek dochodów majątkowych). Spadł udział dochodów z podatku CIT w dochodach budżetowych. Wzrosła wysokość części wyrównawczej subwencji oraz oświatowej, natomiast spadła wysokość części równoważącej. Gmina nie otrzymuje części rekompensującej subwencji. W zakresie wydatków wzrost odnotowano tylko w przypadku bieżących (o prawie 162%) oraz spadek wysokości wydatków majątkowych. Największą część wydatków budżetu gminy w 2019 r. stanowiły te na oświatę i wychowanie, rodzinę oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. W 2019 r. wystąpił deficyt budżetowy na poziomie ponad 6,5 mln zł. Jednocześnie wynik budżetu operacyjnego wskazuje na występowanie nadwyżki.

Badania ankietowe dotyczące jakości życia w gminie

W dniach 4 – 18 grudnia 2020 r. przeprowadzono badania ankietowe w formie online, w których wzięło udział 87 mieszkańców gminy. Ponad połowa z tych osób oceniła poziom życia w gminie jako przeciętny, jednak tylko 31% respondentów wyraziło chęć wyprowadzki poza teren gminy. W ocenie różnych aspektów funkcjonowania gminy

najlepiej wypadły: dostęp do handlu (64% wskazań pozytywnych), dostępność i jakość edukacji przedszkolnej (60%) oraz dostępność i jakość edukacji w szkołach prowadzonych przez gminę (57%). Z kolei najniższe oceny uzyskały: stan środowiska (70% ocen negatywnych), infrastruktura turystyczna (66%), oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży (63%) oraz wielkość gospodarstw rolnych (60%). Wśród proponowanych najczęściej kierunków rozwoju gminy w kolejnych latach znalazły się: rozwój infrastruktury drogowej (14,2% wskazań), zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży (9%), rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (8,8%), poprawa czystości i estetyki otoczenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego (po 7,7% wskazań).

Poniżej zamieszczono podstawową analizę SWOT, która stanowi wynik diagnozy strategicznej, a także prowadzonych konsultacji społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • położenie – bliskość aglomeracji krakowskiej oraz Górnego Śląska, • ukształtowanie terenu i warunki przyrodnicze, • rozbudowana sieć połączeń drogowych, • duża część gminy jest w stopniu dobrym obsługiwana przez komunikację zbiorową, • dobrze wyposażone i nowoczesne szkoły prowadzone przez gminę, • rozwinięta infrastruktura społeczna, w tym nowoczesne placówki oświatowe, • podejmowanie działań wzmacniających poczucie tożsamości lokalnej, • rozbudowana oferta wsparcia rodzin i osób wykluczonych, • obecność na terenie gminy większych zakładów przemysłowych, • dysponowanie terenami nadającymi się do przekształcenia pod tereny inwestycyjne, • duża liczba punktów handlowych, • korzystne warunki demograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • położenie (bliskość Krakowa sprzyjać może odpływowi mieszkańców za nauką czy pracą i pozostawaniu w dużym mieście, z kolei bliskość okolicznych gmin korzystaniem z tamtejszej oferty np. kulturalnej czy zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży), • ukształtowanie terenu oraz kwestie własnościowe utrudniające wykorzystanie terenów na potrzeby realizacji planów gminy, • duże natężenie ruchu drogowego, • nieuregulowany stan prawny dróg, • zły stan niektórych obiektów infrastruktury społecznej (m.in. Sułkowickiego Ośrodka Kultury), • brak dostępnych terenów, będących własnością gminy, • niski poziom zróżnicowania oferty sportowej dla dzieci i młodzieży, • przypadki niszczenia mienia publicznego, zwłaszcza na terenie Sułkowic, • problem niszczenia terenów leśnych przez quady itp., • niska jakość powietrza

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • perspektywa finansowa UE na lata 2021–2027, • duże zewnętrzne środki finansowe przeznaczone na poprawę jakości powietrza, • wzmocnienie (w wyniku pandemii) trendu do przeprowadzania się mieszkańców dużych miast na tereny podmiejskie oraz koncentracja na tym terenie głównej aktywności życiowej (sprzyjać temu będzie rozwój m.in. pracy zdalnej), • wzrost atrakcyjności terenów zlokalizowanych w pobliżu dużych ośrodków miejskich pod względem rozwoju lokalnej (jednodniowej i weekendowej) turystyki, • współpraca z innymi samorządami w zakresie rozwoju turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • niekontrolowany proces urbanizacji i powstawanie nowych osiedli mieszkalnych, za którymi „nie nadąży” rozwój infrastruktury komunalnej, • pojawienie się różnego rodzaju konfliktów społecznych w związku z napływem nowych mieszkańców, wynikających z odmiennych przyzwyczajzeń, oczekiwań i stylów życia, • migracja młodych i najbardziej aktywnych mieszkańców do bardziej atrakcyjnych – z ich perspektywy – dużych miast w Polsce lub za granicą, • starzenie się społeczeństwa, • bliskość gmin o silnie wykształconym wizerunku terenów „turystycznych”, • zmniejszenie wpływów do budżetów samorządów terytorialnych, • nakładanie nowych zadań na samorządy terytorialne bez przekazywania na ich realizację środków finansowych, • niestabilne prawo, • duża konkurencja między jednostkami samorządu terytorialnego m.in. w aplikowaniu o fundusze zewnętrzne, • rosnące koszty utrzymania infrastruktury

KIERUNKI ROZWOJU GMINY

WIZJA GMINY SUŁKOWICE

Gmina Sułkowice to miejsce atrakcyjne do mieszkania, inwestowania i wypoczynku. Dzięki wykorzystaniu swojego położenia, warunków przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego stanowi miejsce przyjazne i otwarte na nowe możliwości. Jest to gmina o silnie zintegrowanym społeczeństwie oraz o poczuciu własnych wartości. Stanowi obszar o dogodnej komunikacji oraz rozwiniętej infrastrukturze społecznej i technicznej. Rozwój produkcji i przetwórstwa kreuje gminę jako znaczący ośrodek w powiecie i regionie.

MISJA GMINY SUŁKOWICE

Współpraca sektora publicznego i prywatnego przy jednoczesnym zaangażowaniu mieszkańców gminy sposobem na wzrost poziomu jakości życia, stymulowanie przedsiębiorczości oraz podniesienie poziomu atrakcyjności gminy.

III. Kierunki rozwoju gminy

Nadrzędny cel działania gminy stanowi jej wizja rozwoju. Jej podporządkowane są cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań przedstawione w następnym rozdziale.

WIZJA GMINY SUŁKOWICE

Gmina Sułkowice to miejsce atrakcyjne do mieszkania, inwestowania i wypoczynku.

Dzięki wykorzystaniu swojego położenia, warunków przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego stanowi miejsce przyjazne i otwarte na nowe możliwości. Jest to gmina o silnie zintegrowanym społeczeństwie oraz o poczuciu własnych wartości. Stanowi obszar o dogodnej komunikacji oraz rozwiniętej infrastrukturze społecznej i technicznej.

Rozwój produkcji i przetwórstwa kreuje gminę jako znaczący ośrodek w powiecie i regionie.

Misja z kolei określa sposób osiągania celów interwencji przedstawionych w niniejszym dokumencie, w tym wizji rozwoju gminy.

MISJA GMINY SUŁKOWICE

Współpraca sektora publicznego i prywatnego przy jednoczesnym zaangażowaniu mieszkańców gminy sposobem na wzrost poziomu jakości życia, stymulowanie przedsiębiorczości oraz podniesienie poziomu atrakcyjności gminy.

III.1. Planowanie rozwoju gminy

Strategia posiada układ hierarchiczny. Podstawę stanowi pięć celów strategicznych, odnoszących się do: jakości i dostępności usług społecznych, tworzeniu infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku naturalnemu, rozwojowi gospodarczemu i turystycznemu gminy oraz rozwojowi społecznemu. W obrębie każdego celu strategicznego wyodrębniono cele operacyjne oraz odpowiadające im kierunki działań, których realizacja będzie się przekładać na osiągnięcie celów strategicznych. Cele strategiczne odnoszą się do sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Tab. 1 Cele strategiczne a wymiary planowania strategicznego.

	wymiar społeczny	wymiar gospodarczy	wymiar przestrzenny
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość i poziom dostępności usług społecznych.			
Cel strategiczny 2. Infrastruktura przyjazna środowisku.			
Cel strategiczny 3. Konkurencyjna gospodarka lokalna.			
Cel strategiczny 4. Rozwój turystyczny gminy.			
Cel strategiczny 5. Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna.			

Źródło: opracowanie własne.

Cel strategiczny 1. Wysoka jakość i poziom dostępności usług społecznych.	
<p>Cel operacyjny 1.1 Rozwój bazy edukacyjnej gminy.</p> <p>Istotny jest rozwój kapitału ludzkiego w gminie, rozumianego jako poziom wiedzy i umiejętności jej mieszkańców. Szczególny nacisk należy postawić na edukację i wychowanie najmłodszych mieszkańców, którzy staną się cennym zasobem gminy jako wykwalifikowani pracownicy czy przedsiębiorcy. Szczególnie ważna jest oferta edukacyjna i zajęć dodatkowych w szkołach prowadzonych przez gminę. Należy ją dostosowywać do zmieniających się potrzeb edukacyjnych i indywidualnych preferencji dzieci i młodzieży. Wysoki poziom nauczania w placówkach edukacyjnych i dostępność opieki przedszkolnej to także czynniki przyciągające młodych, aktywnych i przedsiębiorczych mieszkańców.</p>	<p>1.1.1 Rozbudowa budynków szkół podstawowych w Krzywaczce i Harbutowicach.</p>
	<p>1.1.2 Poprawa warunków lokalowych szkół i przedszkoli poprzez przebudowę, adaptacje pomieszczeń i remonty.</p>
	<p>1.1.3 Rozwój bazy sportowej szkół.</p>
	<p>1.1.4 Wyposażenie szkół i przedszkoli w nowoczesne narzędzia edukacyjne.</p>
	<p>1.1.5 Rozwój zainteresowań, umiejętności językowych i uzdolnień uczniów z terenu gminy.</p>

<p>Cel operacyjny 1.2 Obiekty i przestrzenie publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców.</p> <p>W ślad za rozwojem oferty edukacyjnej iść musi modernizacja czy budowa nowych obiektów użyteczności publicznej, dostosowanych do efektywnego pełnienia swojej funkcji. Bez względu na charakter, wszystkie obiekty publiczne należy dostosować do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wzrostowi integracji społecznej mieszkańców sprzyjać powinno kreowanie w przestrzeni publicznej miejsc wspólnych, sprzyjających gromadzeniu się i wspólnej celebracji ważnych wydarzeń. Niewątpliwie taką funkcję pełnić może rynek w Sułkowicach. To ważne przedsięwzięcie w kontekście miastotwórczej roli rynków, a także potrzeby integrowania mieszkańców (obecnych i „napływowych”), a jednocześnie kosztochłonne, wymagające m.in. przebudowy układu drogowego. Funkcję miejsc spotkań pełnić mogą tereny rekreacyjne i sportowe w poszczególnych miejscowościach. Istotne jest, by zapewnić wysoki poziom ich atrakcyjności dla mieszkańców, w szczególności – aby mogły być wykorzystywane pod różnego rodzaju aktywności i przez osoby z różnych grup wiekowych.</p>	<p>1.2.1 Modernizacja, rozbudowa bądź budowa siedzib instytucji publicznych, w tym Sułkowickiego Ośrodka Kultury, placówek oświatowych, Urzędu Miejskiego.</p>
	<p>1.2.2 Wyposażenie instytucji publicznych w sprzęt poprawiający jakość pracy.</p>
	<p>1.2.3 Podnoszenie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>
	<p>1.2.4 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej na terenie gminy, jak place zabaw, wiaty – miejsca spotkań.</p>
	<p>1.2.5 Rewitalizacja terenów przy zalewie rekreacyjnym w Sułkowicach wraz z opracowaniem koncepcji zagospodarowania zbiornika wodnego.</p>
	<p>1.2.6 Stworzenie urbanistycznego i funkcjonalnego rynku w Sułkowicach.</p>
<p>Cel operacyjny 1.3 Wysoki poziom bezpieczeństwa.</p> <p>Jednostki OSP muszą posiadać sprzęt umożliwiający prowadzenie skutecznych akcji gaśniczych, ratowanie osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych czy w zakładach przemysłowych. Rozbudowany układ komunikacyjny czyni bezpieczeństwo drogowe bardzo ważnym aspektem funkcjonowania. Należy dbać o likwidację „ciemnych stref” na terenie gminy, przejść dla pieszych, ale również edukowanie najmłodszych w zakresie bezpiecznego poruszania się po drogach i chodnikach. Budowę i modernizację infrastruktury społecznej należy powiązać z działaniami profilaktycznymi,</p>	<p>1.3.1 Dopuszanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt.</p>
	<p>1.3.2 Budowa miasteczek ruchu drogowego przy placówkach oświatowych.</p>
	<p>1.3.3 Rozbudowa oświetlenia ulicznego.</p>
	<p>1.3.4 Monitoring miejsc publicznych w celu ograniczenia ich dewastacji.</p>

eliminującymi zachowania chuligańskie, prowadzące do niszczenia wspólnego mienia.

Cel strategiczny 2. Infrastruktura przyjazna środowisku.

Cel operacyjny 2.1 Rozwój infrastruktury drogowej.

Ważną kwestią, wpływającą na jakość życia mieszkańców jest stan infrastruktury drogowej. Mieszkańcy tych gmin w codziennym funkcjonowaniu muszą przemieszczać się między miejscowościami, często używając własnych pojazdów (w tym kontekście należy wspomnieć także o zapewnieniu odpowiedniej liczby miejsc postojowych). Dobry stan dróg skraca czas przejazdu, zwiększa bezpieczeństwo i komfort podróży, a także zmniejsza presję na środowisko. Ważnym aspektem, związanym z przemieszczaniem się, jest także bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów, a więc szczególnie narażonych uczestników ruchu drogowego. Budowa chodników, ścieżek rowerowych i doświetlenie przejść dla pieszych będzie miało szczególnie istotne znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa osób udających się wcześniej rano lub wieczorem na autobus bądź dzieci zmierzających do szkoły.

2.1.1 Modernizacja dróg wraz z rozbudową oświetlenia na terenie gminy.

2.1.2 Budowa obwodnicy Sułkowic.

2.1.3 Przebudowa skrzyżowań oraz zmiana organizacji ruchu, m.in. na ul. 11 Listopada, zjazdu do Sułkowic od strony Biertowic.

2.1.4 Zmiana układu komunikacyjnego w Rynku w Sułkowicach.

2.1.5 Rozbudowa sieci parkingów na terenie gminy, zwłaszcza w pobliżu budynków użyteczności publicznej.

Cel operacyjny 2.2 Szeroki dostęp do infrastruktury technicznej.

Przełożenie na poprawę jakości życia w gminie będzie miało uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (w tym rozbudowa sieci kanalizacyjnej, wodociągowej wraz z urządzeniami na potrzeby ochrony przeciwpożarowej w gminie). Pozwoli to nie

2.2.1 Rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej w gminie.

2.2.2 Utrzymywanie dobrego stanu urządzeń melioracyjnych.

<p>tylko na zmniejszenie kosztów odprowadzania ścieków dla mieszkańców, ograniczenia uciążliwości funkcjonowania szamb związanych z fetorem, ale także – poprawę stanu środowiska. Dobry stan urządzeń melioracyjnych przeciwdziałać będzie lokalnym podtopieniom.</p> <p>Gmina z racji położenia i bogatej infrastruktury społecznej stanowi atrakcyjne miejsce do osiedlania się. Jednak za rozwojem sieci osadniczej czy terenów inwestycyjnych musi nadążać rozwój infrastruktury technicznej.</p>	<p>2.2.3 Prowadzenie działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego dróg.</p>
<p>Cel operacyjny 2.3 Poprawa jakości środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem powietrza.</p> <p>Dużym problemem gminy jest zły stan powietrza. Administracja publiczna musi podejmować działania zmierzające do termomodernizacji obiektów publicznych. Jednak bez analogicznego zaangażowania mieszkańców, nie będzie to efektywne. Rozwiązaniem sytuacji może być zinventaryzowanie źródeł ogrzewania oraz kontrola palenisk. Ponadto należy wspierać mieszkańców w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na termomodernizację budynków, wymianę przestarzałych i nieefektywnych źródeł ciepła oraz instalowanie odnawialnych źródeł energii. Wszystkie takie indywidualne inwestycje bezpośrednio przekładają się na poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców poprzez zmniejszenie niskiej emisji, a więc redukcję zjawiska smogu. Uzupełnieniem tych działań będzie ciągła edukacja w zakresie ochrony środowiska oraz zwiększanie powierzchni terenów zielonych, które sprzyjać będą oczyszczaniu powietrza. Wspomniana wyżej poprawa stanu dróg pozwoli z kolei na zmniejszenie emisji liniowej.</p> <p>Pozytywny skutek może mieć również przyłączenie się do działań podejmowanych przez Gminę Myślenice w zakresie tworzenia Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej. Pozwoli</p>	<p>2.2.4 Wyposażanie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową czy inwestycje w infrastrukturę techniczną.</p>
	<p>2.3.1 Termomodernizacja obiektów publicznych oraz zwiększenie poziomu wykorzystania OZE.</p>
	<p>2.3.2 Inwentaryzacja źródeł ogrzewania w gminie.</p>
	<p>2.3.3 Kontrole palenisk na terenie gminy.</p>
	<p>2.3.4 Wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych źródeł ciepła na ekologiczne poprzez realizację programów dotacyjnych ze środków pochodzących z budżetu gminy lub środków zewnętrznych oraz doradztwo ekologiczne z tym związane.</p>
	<p>2.3.5 Rozwój terenów zielonych oraz „zielonych budynków”.</p>
	<p>2.3.6 Działania promocyjne i edukacyjne w zakresie ochrony środowiska.</p>
	<p>2.3.7 Włączenie się gminy we współpracę z innymi gminami (w tym w szczególności z Gminą Myślenice) w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej.</p>

<p>to na rozwój systemów transportowych odpowiadających potrzebom mieszkańców i podmiotów gospodarczych z terenu powiatu, uwzględniających zmniejszenie presji na środowisko. Dzięki zaangażowaniu w tworzenie Klastra Energii, możliwe będzie zwiększenie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego w sposób zapewniający uzyskanie efektywności ekonomicznej oraz przyjazny dla środowiska, przy zapewnieniu optymalnych warunków organizacyjnych, prawnych i finansowych.</p>	<p>2.3.8 Podjęcie działań zmierzających do utworzenia i funkcjonowania Klastra Energii wraz z innymi gminami oraz podmiotami.</p>
--	--

<p align="center">Cel strategiczny 3. Konkurencyjna gospodarka lokalna.</p>	
<p>Cel operacyjny 3.1 Gmina przyjazna inwestorom.</p> <p>Dla utrzymania dalszego rozwoju gminy niezbędne jest utworzenie strefy aktywności gospodarczej z uzbrojonymi działkami. Umożliwi to pozyskanie nowych inwestycji, a funkcjonującym już firmom da możliwość dalszego rozwoju. Należy przy tym zadbać, aby przedsiębiorcy mogli uzyskiwać niezbędne do rozpoczęcia czy prowadzenia działalności informacje, a także wspierać ich np. poprzez organizację czy informowanie o szkoleniach. Zmiana przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego da jasność co do warunków gospodarowania i przyczyni się do pozyskania nowych inwestycji. Jednocześnie wpłynie na zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej, w tym podmiotów zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej, w zakresie możliwości tworzenia zabudowy.</p>	<p>3.1.1 Utworzenie strefy przemysłowej.</p> <p>3.1.2 Aktualizacja i sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>3.1.3 Rozwój współpracy władz gminy z potencjalnymi i obecnymi przedsiębiorcami.</p>
<p>Cel operacyjny 3.2 Promocja lokalnych producentów.</p> <p>Nowym impulsem rozwojowym może być stworzenie systemu promocji rolnictwa ekologicznego i produkcji</p>	<p>3.2.1 Promocja rolnictwa ekologicznego.</p>

<p>opartej na tradycyjnych recepturach. W niektórych miejscowościach gminy pojawiają się osoby zainteresowane prowadzeniem takich gospodarstw. Rozwój tej działalności będzie współgrał z promowaniem gminy jako atrakcyjnego miejsca np. na jednodniowe wyjazdy.</p>	<p>3.2.2 Promocja wytwarzania na terenie gminy produktów opartych na tradycyjnych recepturach.</p>
---	---

<p align="center">Cel strategiczny 4. Rozwój turystyczny gminy.</p>	
<p>Cel operacyjny 4.1 Rozwinięta infrastruktura turystyczna gminy.</p> <p>Wykorzystaniu potencjału przyrodniczego gminy sprzyja bliskość dużego ośrodka miejskiego, ale w związku z tym zadbać należy o stworzenie odpowiedniej infrastruktury turystycznej, dobre oznakowanie szlaków turystycznych czy wyznaczenie nowych szlaków pieszych oraz rowerowych, a także ścieżek edukacyjnych. Uzupełnieniem tego będzie spójny wizualnie system tablic informacyjnych w poszczególnych miejscowościach, kierunkowskazów wskazujących wejścia na szlaki, a wreszcie obiekty małej architektury, pozwalające na odpoczynek. Należy przy tym wykorzystywać narzędzia elektroniczne, które są coraz bardziej powszechne. Stworzenie miejsc postojowych ułatwi zmotoryzowanym turystom dostęp do atrakcji turystycznych.</p>	<p>4.1.1 Oznakowanie i wytyczenie szlaków turystycznych pieszych na terenie gminy.</p> <p>4.1.2 Wytyczanie szlaków rowerowych na terenie gminy.</p> <p>4.1.3 Stworzenie systemu informacji o gminie i jej atrakcjach, w tym tablic informacyjnych w miejscowościach, tablic ze szlakami turystycznymi.</p> <p>4.1.4 Tworzenie obiektów małej architektury na potrzeby turystów.</p> <p>4.1.5 Budowa miejsc postojowych w pobliżu wejść na szlaki.</p>
<p>Cel operacyjny 4.2 Dbalność o dziedzictwo kulturowe.</p> <p>Ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych gminy przyczyni się do zwiększenia jej atrakcyjności turystycznej oraz zachęci do osiedlania się nowych mieszkańców. Należy również wykorzystać je w celu wykreowania oferty turystycznej w oparciu o historię</p>	<p>4.2.1 Utworzenie ścieżki edukacyjnej wokół kuźni kowalskich (lub szerzej – dziedzictwa przemysłowego, rzemieślniczego gminy).</p> <p>4.2.2 Organizacja imprez promujących gminę.</p>

<p>gminy, jej tradycje przemysłowe. W tym kontekście istotne będą ścieżki edukacyjne, imprezy promujące te aspekty, ale również upamiętnianie w różnej formie istotnych dla rozwoju tożsamości lokalnej wydarzeń. W związku z rosnącym zainteresowaniem historią lokalną, wartościowe będzie tworzenie np. wydawnictw (także w formie online) poświęconych historii gminy.</p>	<p>4.2.3 Tworzenie miejsc pamięci osób bądź wydarzeń historycznych.</p>
	<p>4.2.4 Działalność informacyjna i wydawnicza na temat historii gminy.</p>

<p align="center">Cel strategiczny 5. Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna.</p>	
<p>Cel operacyjny 5.1 Wysoki poziom włączenia społecznego.</p> <p>Rozwój gminy musi zakładać również tworzenie infrastruktury ukierunkowanej na potrzeby najbardziej potrzebujących grup społecznych. Gmina może takie działania podejmować samodzielnie lub z innymi samorządami czy podmiotami. W kontekście wzrastającego udziału seniorów w strukturze społecznej szczególnie istotne będą działania skierowane do osób starszych i tworzenie takich podmiotów, jak kluby seniora.</p>	<p>5.1.1 Utworzenie mieszkania chronionego.</p>
	<p>5.1.2 Realizacja projektów socjalnych i społecznych.</p>
	<p>5.1.3 Aktywizacja seniorów.</p>
<p>Cel operacyjny 5.2 Współpraca na rzecz rozwoju społecznego.</p> <p>Gmina powinna aktywnie wspierać organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. przeciwdziałaniem zjawisku wykluczenia społecznego. Należy podejmować wspólne działania aktywizujące, przede wszystkim związane z aktywnym spędzaniem wolnego czasu. Sprzyjać temu będzie zwiększenie różnorodności oferty. Zwiększeniu akceptacji podejmowanych przez gminę działań oraz pozyskaniu wsparcia w ich realizacji służyć będzie włączanie mieszkańców w procesy decyzyjne np. w formie konsultacji społecznych.</p>	<p>5.2.1 Wspieranie i wykorzystywanie potencjału organizacji pozarządowych.</p>
	<p>5.2.2 Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych mieszkańców przy uwzględnieniu ich preferencji.</p>
	<p>5.2.3 Rozwój partycypacji społecznej.</p>

Przedstawione powyżej kierunki działań powinny przynieść szereg pozytywnych efektów dla społeczności lokalnej oraz funkcjonowania gminy, w szczególności:

- rozwój infrastruktury technicznej,
- poprawa bezpieczeństwa drogowego, publicznego i pożarowego,
- uporządkowanie zagadnień związanych z planowaniem przestrzennym,
- rozwój gospodarczy gminy, w tym rolnictwa,
- rozwój infrastruktury turystycznej (w tym turystyki kulturowej i przyrodniczej),
- poprawa stanu środowiska, zwłaszcza jakości powietrza,
- poprawa oferty usług publicznych,
- wysoki poziom edukacji,
- zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej,
- rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego,
- wzrost poziomu integracji społecznej.

III.2. Obszar strategicznej interwencji w obrębie gminy Sułkowice

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i Dz. U. z 2020 r. poz. 1378) definiuje obszar strategicznej interwencji jako określony w strategii rozwoju teren o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych bądź o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, które decydują o występowaniu barier rozwojowych lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych. Ze względu na te warunki na obszar kierowana jest interwencja publiczna, obejmująca zarówno inwestycje (o charakterze gospodarczym, infrastrukturalnym, w zasoby ludzkie), jak również rozwiązania regulacyjne. Obszary takie wyznaczone są w strategiach rozwoju tworzonych na różnym poziomie, w tym gminnym.

Na potrzeby wyznaczenia obszaru strategicznej interwencji w gminie Sułkowice zgromadzone zostały dane dotyczące problemów społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i przestrzenno-funkcjonalnych w obrębie gminy. Aby zapewnić ich porównywalność i stworzyć wskaźniki opisujące poziom problemów, dokonano przeliczenia liczb bezwzględnych na 100 bądź 1000 mieszkańców poszczególnych miejscowości oraz całej gminy. Wykorzystano następujące wskaźniki:

- liczba osób korzystających z posiłków w ramach pomocy z OPS,
- osoby korzystające z pomocy społecznej,
- liczba bezrobotnych zarejestrowanych,
- liczba bezrobotnych długotrwale,
- liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej,
- ocena stanu dróg gminnych.

Wskaźniki dla poszczególnych miejscowości i w każdej dziedzinie były porównywane do średniej dla gminy. Poniższa tabela wskazuje ich zestawienie oraz uwzględnia te wskaźniki, których wartości są mniej korzystne niż wspomniana średnia (tj. wyższe niż średnia dla wskaźników z zakresu pomocy społecznej i bezrobocia oraz niższe niż średnia gminy dla wskaźników z zakresu przedsiębiorczości oraz poziomu rozwoju infrastruktury technicznej).

Tab. 2 Analiza danych za 2019 r. na potrzeby wyznaczenia obszaru strategicznej interwencji.

Sołectwo	Osoby otrzymujące posiłek na 1000 mieszkańców	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Zarejestrowani bezrobotni na 100 mieszkańców	Zarejestrowani bezrobotni długotrwale na 100 mieszkańców	Zarejestrowane podmioty gosp. na 1000 mieszkańców	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 1000 mieszkańców	Średnia ocena stanu dróg
średnia	12,06	5,22	1,13	0,26	53,07	172,05	2,02
Biertowice	7,05	3,30	1,71	0,20	53,37	235,65	2,00
Harbutowice	25,74	9,20	0,99	0,22	25,19	16,98	1,76
Krzywaczka	6,40	4,10	0,85	0,37	68,27	0,00	1,77
Rudnik	6,62	3,40	1,02	0,28	59,59	222,62	2,50
Sułkowice	14,47	6,10	1,08	0,23	58,95	212,95	2,08

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy wskaźnikowej pokazują wyraźnie, że w najgorszej sytuacji znajduje się sołectwo Harbutowice. Występuje tam zdecydowanie wyższy poziom korzystania z różnych form wsparcia pomocy społecznej, niższy poziom przedsiębiorczości określony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, słabsza jakość dróg oraz mniejszy dostęp do sieci kanalizacyjnej. W związku z tym, że miejscowość ta została określona jako podobszar rewitalizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Sułkowice do 2023 roku, przyjętym uchwałą nr IV/19/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r., nie zostaje ona określona w Strategii jako obszar strategicznej interwencji. GPR jest dokumentem wyznaczającym szereg projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozostają aktualne i są realizowane, dlatego nie ma uzasadnienia włączanie tych projektów także do Strategii Rozwoju. Z kolei projekty nieuwzględnione w GPR będą mogły na terenie Harbutowic być realizowane na podstawie wyznaczonych w Strategii kierunków działań.

III.3. Obszar strategicznej interwencji w ujęciu regionalnym

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i Dz. U. z 2020 r. poz. 1378) określa obszary strategicznej interwencji na różnych poziomach, w tym na poziomie regionalnym (wojewódzkim). W tym ujęciu określenie obszarów strategicznej interwencji służy nakierowaniu wsparcia na najbardziej potrzebujące tego części województwa oraz takie, których endogeniczne potencjały wymagają wsparcia w celu ich wykorzystania dla rozwoju. Celem tych działań będzie wykreowanie trwałego i zrównoważonego rozwoju województwa małopolskiego. Obszary strategicznej interwencji w ujęciu regionalnym zostały określone w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” (uchwała nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 pn. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”).

W Strategii „Małopolska 2030” wyodrębniono 6 Miejskich Obszarów Funkcjonalnych: dla Krakowa oraz kilku miast średnich, tracących funkcje społeczno-gospodarcze. W obrębie żadnego z nich nie znajduje się gmina Sułkowice. Odrębną kategorię stanowi obszar transformacji energetycznej Małopolska Zachodnia, obejmujący podregion oświęcimski (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki). Wyodrębniono także kategorię gmin zmarginalizowanych, posługując się wskaźnikiem syntetycznym, uwzględniającym różne aspekty społeczne, ekonomiczne i środowiskowe. Zidentyfikowano 62 takie gminy zlokalizowane w powiatach: dąbrowskim, gorlickim, limanowskim, miechowskim, nowosądeckim i tarnowskim. Ze względu na szczególne walory i potencjał wybrano do interwencji także miejscowości uzdrowiskowe bądź posiadające status obszaru ochrony uzdrowiskowej (Swoszowice, Wieliczka, Czarny Dunajec, Rabka-Zdrój, Szczawnica, Piwniczna-Zdrój, Muszyna Złockie, Żegiestów-Zdrój, Krynica-Zdrój, Wysowa-Zdrój, Wapienne). Ponadto ze względu na szczególne walory przyrodnicze i jednocześnie ograniczenia w użytkowaniu terenów, wsparcie powinno być kierowane do gmin, na których znajdują się obszary prawnie chronione (parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000).

W Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” przewidziano wstępnie specjalny mechanizm wsparcia projektów z poziomu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2021-2027. Mechanizm ten opierać się będzie na budowaniu partnerstw na rzecz realizacji wspólnych i kompleksowych projektów z zakresu m.in. ochrony dziedzictwa kulturowego, podtrzymywania lokalnych tradycji, turystyki i promocji regionu, budowy ścieżek rowerowych, rewitalizacji miast i odnowy wsi. Wsparciem z poziomu regionalnego lub krajowego (np. w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027) może zostać objęta aktywność jednostek samorządów terytorialnych lub podmiotów gospodarczych w zakresie działalności wzmacniających przewagę konkurencyjne regionu (w szczególności współpraca

w zakresie produkcji lub świadczenia usług odwołujących się do lokalnych tradycji i specyficznych uwarunkowań danego terenu).

Gmina Sułkowice nie znajduje się w obrębie żadnego z obszarów, które w strategii wojewódzkiej zaproponowano jako przewidziane do szczególnego wsparcia.

III.4. Model przestrzenno-funkcjonalny wraz z ustaleniami i zaleceniami dotyczącymi prowadzenia polityki przestrzennej

Główne ustalenia i zasady rozwoju przestrzennego gminy Sułkowice pochodzą ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego¹, stanowiącego podstawę dla modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej:

1. Kształtowanie zabudowy mieszkalnej:

- a) wytworzenie centrum administracyjno-usługowego gminy, pełniącego funkcję przestrzeni publicznej,
- b) podniesienie estetyki zabudowy w centrum gminy oraz w obszarach przekształceń i intensyfikacji istniejącego układu osadniczego w drodze uzupełnień, wymiany substancji, przebudowy i rozbudowy,
- c) w miarę możliwości oddzielanie terenów mieszkaniowych od usługowych,
- d) ograniczenie rozpraszania nowej zabudowy na terenach otwartych i nieuzbrojonych,
- e) rozwój nowych zespołów zabudowy mieszkalnej wraz z zapleczem usługowym,
- f) zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej terenów zabudowy oraz obniżenie uciążliwego oddziaływania transportu na środowisko,
- g) podniesienie standardu wyposażenia zabudowy w infrastrukturę techniczną poprzez rozbudowę systemów, stosownie do zwiększających się potrzeb,
- h) staranne kształtowanie przestrzeni publicznych, urządzonych terenów zielonych, ciągów pieszych i rowerowych, skwerów,
- i) usuwanie barier architektonicznych i komunikacyjnych,
- j) dbałość o małą architekturę

2. Wyposażenie gminy w infrastrukturę społeczną i komunalną:

- a) dostosowanie istniejącej bazy oświatowej do potrzeb wynikających z zachodzących w systemie oświaty zmian oraz stale zmieniającego się rynku pracy,
- b) modernizacja bazy oświatowej,
- c) stałe uzupełnianie wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny,

¹ Uchwała Nr XXXVIII/295/09 Rady Miejskiej w Sułkowicach z dnia 1 października 2009 r. w sprawie: uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sułkowice.

- d) umożliwienie wszystkim mieszkańcom gminy dostępu do korzystania z dóbr kultury,
- e) stała kontrola obiektów ochrony zdrowia w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami itp.,
- f) zapewnienie opieki zdrowotnej w szkołach i przedszkolach,
- g) współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- h) budowa placów zabaw dla dzieci,
- i) wyposażenie terenu gminy w urządzenia ułatwiające wykorzystanie terenów otwartych dla celów sportu i rekreacji.

3. Kształtowanie zabudowy związanej z aktywnością gospodarczą:

- a) tworzenie przestrzennych warunków dla lokalizacji zakładów produkcyjnych, rzemieślniczych, usługowych w wyodrębnionych terenach gminy, tak by wykorzystywać atut dogodnej dostępności komunikacyjnej (droga krajowa nr 52) przy równoczesnej minimalizacji konfliktów z innymi rodzajami użytkowania,
- b) podjęcie działań na rzecz pełnego wyposażenia terenów potencjalnej koncentracji zabudowy usługowo-produkcyjnej w urządzenia i sieci infrastruktury technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- c) zorganizowanie i aktualizowanie, w porozumieniu z właścicielami gruntów, bazy danych o terenach atrakcyjnych dla różnych form biznesu, pozwalającej na uzyskanie szybkich i wiarygodnych informacji niezbędnych przy podejmowaniu decyzji o lokalizacji przyszłych inwestycji,
- d) podjęcie działań zmierzających do maksymalnego ograniczenia negatywnego oddziaływania zabudowy usługowo-przemysłowej na środowisko oraz walory estetyczne przestrzeni.

4. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:

- a) w odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków - podejmowanie własnych działań i wspieranie działań innych podmiotów na rzecz ochrony i rewaloryzacji tych obiektów,
- b) w odniesieniu do obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków - ochrona najcenniejszych i najbardziej eksponowanych obiektów oraz umożliwienie realizacji w Sułkowicach skansenu, do którego przenoszone będą inne obiekty tradycyjnej zabudowy drewnianej, ze szczególnym uwzględnieniem charakterystycznych budynków kuźni,
- c) w odniesieniu do kapliczek, figur, przydrożnych krzyży i innych obiektów małej architektury – zachowanie i konserwacja, właściwa ekspozycja, ochrona towarzyszącej im zieleni, zwłaszcza starodrzewia,

- d) kształtowanie rozwoju poszczególnych miejscowości na zasadzie kontynuacji i uzupełnień oraz porządkowania zabudowy,
- e) wprowadzenie w planach miejscowych ustaleń ograniczających rozpraszanie zabudowy oraz ustaleń w stosunku do obiektów dysharmonijnych w formie czy wysokości, nakazujących w razie ich przebudowy, rozbudowy czy remontu poprawę formy, kolorystyki itp.,
- f) tworzenie nowych oraz podnoszenie atrakcyjności istniejących przestrzeni publicznych (centra miejscowości, miejsca koncentracji usług) poprzez dbałość o nawierzchnię dróg, chodników i placów, oświetlenie, małą architekturę (ławki, szyldy, przystanki itp.),
- g) wprowadzanie zieleni wysokiej w terenach zabudowanych,
- h) w odniesieniu do stanowisk archeologicznych - przestrzeganie zasad ochrony stanowisk archeologicznych zgodnie z określoną kategorią ich wartości i odrębnymi przepisami określającymi warunki dla inwestowania w rejonie ich występowania.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego² wskazuje na następujące kluczowe zasady polityki przestrzennej na terenie województwa, których realizacja wymaga skoordynowanych działań na poziomie regionalnym i lokalnym:

1. Oszczędne gospodarowanie przestrzenią zurbanizowaną i racjonalne jej wykorzystanie rozumiane jako:
 - a) koncentracja rozwoju w terenach już zurbanizowanych (recycling przestrzenny),
 - b) zapobieganie rozpraszaniu zabudowy,
 - c) zapewnienie właściwego poziomu usług odpowiednio do hierarchii ośrodków,
 - d) oszczędność komunikacyjna, czyli minimalizowanie długości ciągów komunikacyjnych i preferencje dla transportu publicznego.
2. Oszczędne gospodarowanie zasobami naturalnymi i dbałość o poprawę jakości środowiska:
 - a) ochrona wód i zwiększanie retencji naturalnej, w tym także na terenach zurbanizowanych,
 - b) ochrona ekosystemów leśnych i starych drzewostanów oraz zwiększanie lesistości,
 - c) ochrona warunków do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego w miejscowościach uzdrowiskowych,
 - d) utrzymanie korytarzy przewietrzania w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym.
3. Zachowanie bioróżnorodności w najcenniejszych obszarach:

² Uchwała Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 roku w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.

- a) bezwzględna dominacja ochrony bioróżnorodności na terenach Obszarów Węzłowych,
 - b) ochrona ciągłości ekologicznej w skali ponadregionalnej, regionalnej i lokalnej.
4. Ochrona dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu:
- a) wzmocnienie faktycznej ochrony i świadome kształtowanie najcenniejszych krajobrazów Małopolski przy wykorzystaniu ustawy krajobrazowej,
 - b) rewitalizacja i rewaloryzacja najcenniejszych zespołów i obiektów dziedzictwa urbanistycznego, ruralistycznego i architektonicznego,
 - c) rozwój różnych form turystyki zachowującej potencjał i wartości środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu.
5. Zmniejszanie ryzyka katastrof naturalnych:
- a) powstrzymanie, a z czasem eliminacja, zabudowy w terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym,
 - b) powstrzymanie zabudowy na terenach osuwiskowych.

Plan sytuował gminę Sułkowice w obrębie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, obejmującego Kraków oraz 26 otaczających miasto jednostek samorządu terytorialnego (obszar rdzeniowy stanowił obszar realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Polityka przestrzenna tego obszaru ma być ukierunkowana na:

- a) rozwój spójnego transportu zbiorowego, integrującego systemy komunikacyjne w skali KOM oraz subregionu,
- b) kształtowanie struktury przestrzennej KOM w oparciu o kluczowe obszary koncentrujące potencjał metropolitalny (Kraków, Airport City Balice, Kraków-Nowa Huta Przyszłości, Płaszów-Rybitwy, Centrum Jana Pawła II i Sanktuarium Bożego Miłosierdzia),
- c) zwiążanie funkcjonalno-przestrzenne urbanizujących się obszarów stref podmiejskich Krakowa z rdzeniem układu, oparte o ciągłość powiązań komunikacyjnych, infrastrukturalnych i przyrodniczych,
- d) ograniczenie nieuzasadnionego rozszerzania terenów inwestycyjnych i rozpraszania zabudowy poprzez bilansowanie wykorzystania już istniejących terenów i prognozy rozwojowe, oparte o systematyczny monitoring prowadzony w skali KOM,
- e) ukształtowanie sieci terenów przyrodniczych w oparciu o istniejące zasoby Niepołomickiego Obszaru Węzłowego oraz dolin rzek: Wisły, Prądnika, Rudawy, Drwiny, Wilgi i Dłubni,
- f) wykorzystanie terenów zielonych dla kształtowania ciągów przestrzeni publicznych o charakterze sportowym, rekreacyjnym i edukacyjnym.

Gmina leży również w obrębie tzw. Klina Rozwojowego (Klin 2), obejmującego aż 1/3 powierzchni województwa małopolskiego. Dla obszaru tego wskazano następujące rekomendacje:

- a) tworzenie warunków przestrzennych dla lokalizacji centrów logistycznych i intermodalnych węzłów transportowych,
- b) zabezpieczenie w lokalnych aktach planistycznych miejsc pod parkingi P+R w rejonach stacji kolejowych,
- c) dostosowanie sieci dróg lokalnych do potrzeb transportu kolejowego oraz poprawa dostępności węzłów autostradowych,
- d) opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej rozwoju otoczenia jeziora Mucharskiego,
- e) objęcie parkami kulturowymi najważniejszych zespołów urbanistycznych (Kalwaria Zebrzydowska, Lanckorona), zwrócenie uwagi na punkty kolizyjne układu przestrzennego i systemu wielkiej infrastruktury,
- f) opracowanie programów rewitalizacji miast lub ich części, zwłaszcza ośrodków subregionalnych (Tarnowa, Chrzanowa - Oświęcimia) i powiatowych (Olkusza, Wadowic, Bochni, Brzeska i Myślenic),
- g) wyprowadzenie dróg wojewódzkich poza obręb zabytkowych centrów miast,
- h) zwiększenie oferty terenowej parków przemysłowych i SAG-ów,
- i) wytyczenie terenów pod zorganizowane/wspierane ze środków publicznych budownictwo mieszkaniowe.

Gmina Sułkowice została uwzględniona także w ramach górskich obszarów funkcjonalnych, a konkretnie w strefie obszarów podgórskich (przeważający udział terenów położonych na wysokości ponad 300 m n.p.m. oraz położenie w obrębie fliszu karpackiego). W tym wypadku polityka przestrzenna powinna uwzględniać:

- a) ochronę wartości przyrodniczych i bioróżnorodności,
- b) ograniczenie zagrożeń powodziowych poprzez realizację zadań, wynikających z Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, Programu małej retencji, Programu zapobiegania suszy,
- c) monitorowanie zagrożeń ruchami masowymi ziemi oraz realizacja wynikających z rozpoznania ograniczeń i zabezpieczeń,
- d) opracowanie zasad wykorzystania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej i regulacji granicy rolno-leśnej,
- e) równoważenie rozwoju przemysłów czasu wolnego, gwarantujące utrzymanie (i pomnażanie) istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- f) wykorzystanie zasobów leczniczych wód mineralnych do utrwalenia i rozwoju funkcji lecznictwa uzdrowiskowego.

W zakresie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, należy uwzględnić, że w granicach gminy występują następujące jednolite części wód powierzchniowych oraz jednolite części wód podziemnych:

- Skawinka od Głogoczówki do ujścia (PLRW2000192135699) – jcw typu 19, status jcw – SZCW, przypisany cel środowiskowy – dobry potencjał ekologiczny oraz dobry stan chemiczny,
- Skawinka do Głogoczówki (PLRW20001221356699) – jcw typu 12, status jcw – naturalna, przypisany cel środowiskowy - dobry potencjał ekologiczny oraz dobry stan chemiczny,
- Jastrząbka (PLRW20001221419949) – jcw typu 12, status jcw – naturalna, przypisany cel środowiskowy – dobry potencjał ekologiczny oraz dobry stan chemiczny,
- Rudnik (PLRW200062137969) – jcw typu 6, status jcw – naturalna, przypisany cel środowiskowy – dobry potencjał ekologiczny oraz dobry stan chemiczny,
- JCWPd PLGW2000160 – ogólna ocena stanu to dobry, brak ryzyka niespełnienia osiągnięcia celów środowiskowych³.

Zakres zadań dla poszczególnych jcw i jcwpd zawiera Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju. Dla PLRW2000192135699 zaplanowano w obrębie gminy Sułkowice następujące działania: regularny wywóz nieczystości płynnych przez właścicieli nieruchomości oraz opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez organ państwowej inspekcji sanitarnej. Dla PLRW20001221356699 z kolei przewidziano w obrębie gminy Sułkowice zadania obejmujące: monitoring badawczy wód prowadzony przez wojewodę, regularny wywóz nieczystości płynnych przez właścicieli nieruchomości, prowadzenie przez gminę kontroli postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata oraz opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez organ państwowej inspekcji sanitarnej. Dla PLRW20001221419949 przewidziano zadania realizowane przez właścicieli nieruchomości, obejmujące: budowę nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowę indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Zadania dla PLRW200062137969 dotyczą budowy nowych zbiorników bezodpływowych oraz remontu istniejących, regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków przez właścicieli nieruchomości, prowadzenia monitoringu badawczego wód przez wojewodę, a także prowadzenia przez

³ <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-160-172/4479-karta-informacyjna-jcwpd-nr-160/file.html> [dostęp: 07.04.2021 r.].

gminę kontroli postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Dla JCWPd PLGW2000160 przewidziano jedno zadanie – coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia. Gmina nie posiada wiedzy odnośnie działań realizowanych przez inne podmioty. Gmina przeprowadza kontrole postępowania w zakresie gromadzenia i oczyszczania w przypadku wystąpienia podejrzenia, że obowiązki właścicieli nieruchomości w tym zakresie nie są realizowane.

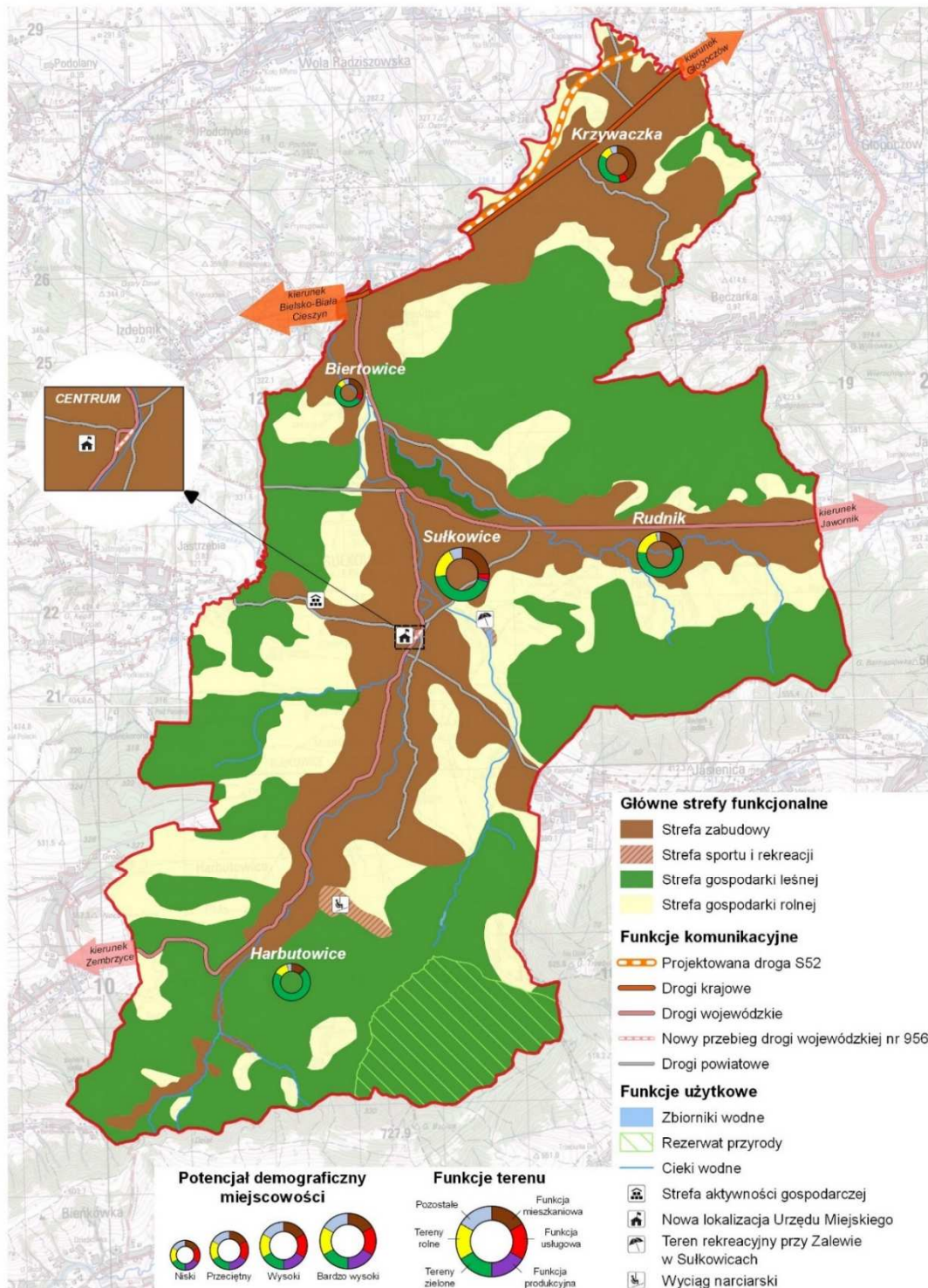
W Planie utrzymania wód na obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie zapisano następujące zadania, obejmujące zlokalizowane na terenie gminy Sułkowice jcwp:

- a) PLRW2000192135699 i PLRW20001221356699: utrzymanie koryta w należyтым stanie technicznym, przywrócenie drożności, ograniczenie zagrożenia powodziowego, utrzymanie urządzeń w celu ochrony przyległych terenów, zabezpieczenie przed erozją dna skarp – dotyczy Głogoczówki i Skawinki,
- b) PLRW20001221419949: remont opasek i gurtów na odcinku 0+000 – 18+902,
- c) PLRW200062137969: brak zadań zaplanowanych na terenie gminy Sułkowice,
- d) JCWPd PLGW2000160: brak zadań zaplanowanych na terenie gminy Sułkowice.

Na terenie gminy Sułkowice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (nie zostały one wskazane we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego ani na mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego⁴). W Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016 r., poz. 1841) wskazano jako zadanie o charakterze strategicznym zabezpieczenie przeciwpowodziowe w dolinie rzeki Skawinki - budowę 4 suchych zbiorników (Gościbia, Jastrząbka, Głogoczówka, Cedron) oraz budowę bulwarów i obwałowań dla ONNP Aglomeracja Krakowska (obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi).

⁴ Na podstawie map publikowanych na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Rys 1 Model przestrzenno-funkcjonalny gminy Sułkowice.

Źródło: opracowanie własne.

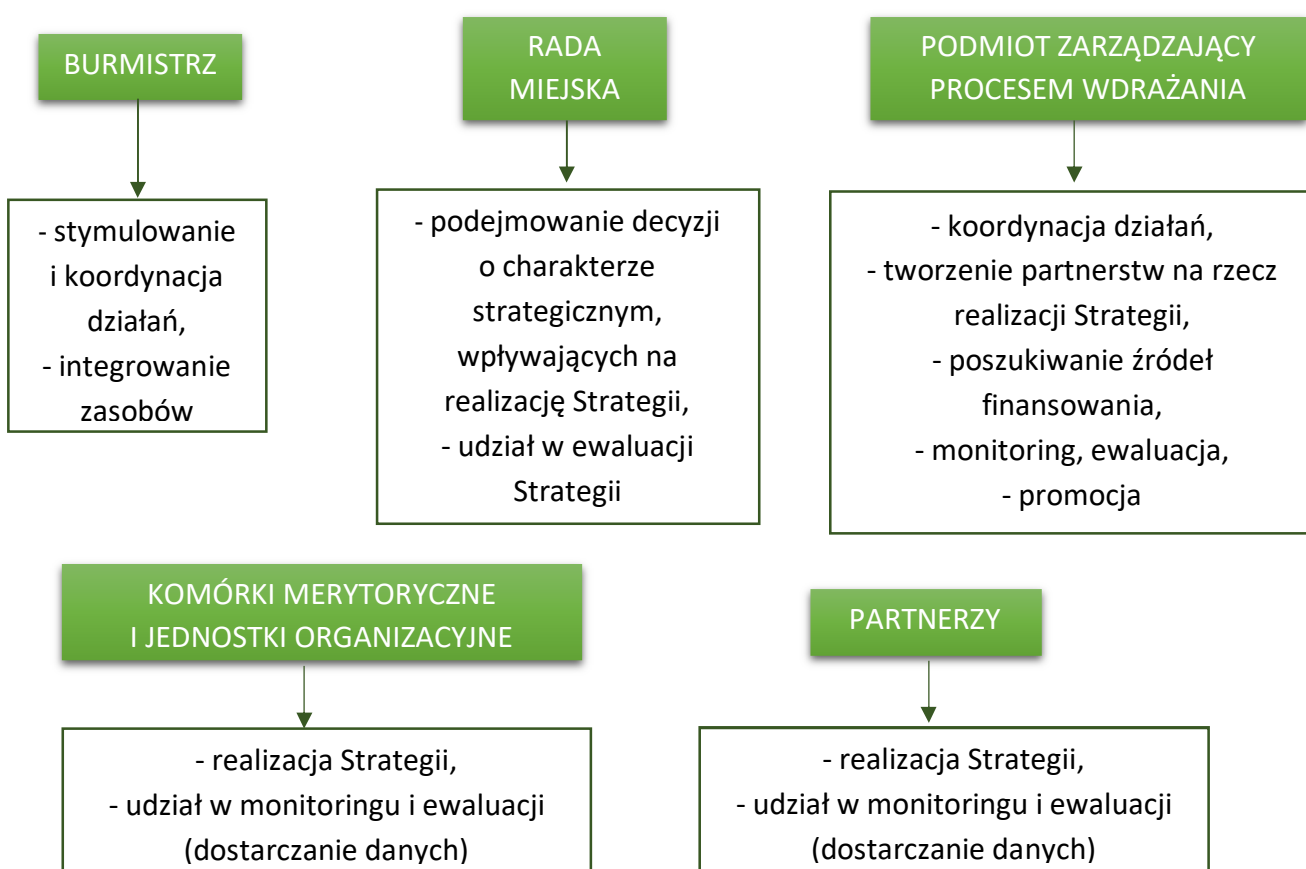
WDRAŻANIE STRATEGII

IV. Wdrażanie Strategii

IV.1. Procedury wdrażania, monitoringu, ewaluacji, aktualizacji Strategii

Strategia Rozwoju Gminy to dokument, który wyznacza najważniejsze cele oraz służące ich osiągnięciu kierunki działań. Choć za realizację odpowiada przede wszystkim gmina oraz jej jednostki organizacyjne, to istotne jest dążenie do włączenia w ten proces także innych podmiotów. Należy tu jednak uwzględnić, że gmina nie ma możliwości wywierania nacisku na podmioty niezależne i dużo zależeć będzie od poziomu ich zaangażowania.

Rys. 2 System zarządzania wdrażaniem Strategii Rozwoju Gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategia rozwoju gminy. Podręcznik praktyczny, s. 99.

Realizacja Strategii opierać się będzie na następujących zasadach:

- partycypacja i partnerstwo,
- otwartość,
- aktywność,
- transparentność,
- elastyczność,

- efektywność,
- konsekwencja.

Podmiotem koordynującym wdrażanie zapisów Strategii będzie Kierownik Referatu Rozwoju Lokalnego i Promocji. Wdrażanie realizowane będzie przez komórki merytoryczne Urzędu Miejskiego, jednostki organizacyjne gminy oraz inne podmioty prowadzące działalność na terenie gminy.

Tab. 3 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice.

Cel operacyjny	Kierunek działań	Podmioty zaangażowane
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość i poziom dostępności usług społecznych.		
Cel operacyjny 1.1 Rozwój bazy edukacyjnej gminy.	1.1.1 Rozbudowa budynków szkół podstawowych w Krzywaczce i Harbutowicach.	Zespoły Placówek Oświatowych w Krzywaczce i Harbutowicach, Gmina Sułkowice, Zespół Ekonomiki Oświaty w Sułkowicach
	1.1.2 Poprawa warunków lokalowych szkół i przedszkoli poprzez przebudowę, adaptacje pomieszczeń i remonty.	Gmina Sułkowice, Zespół Ekonomiki Oświaty w Sułkowicach, placówki oświatowe, Powiat Myślenicki
	1.1.3 Rozwój bazy sportowej szkół.	Gmina Sułkowice, Zespół Ekonomiki Oświaty w Sułkowicach, placówki oświatowe
	1.1.4 Wyposażenie szkół i przedszkoli w nowoczesne narzędzia edukacyjne.	Gmina Sułkowice, Zespół Ekonomiki Oświaty w Sułkowicach, placówki oświatowe
	1.1.5 Rozwój zainteresowań, umiejętności językowych i uzdolnień uczniów z terenu gminy.	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 1.2 Obiekty i przestrzenie publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców.	1.2.1 Modernizacja, rozbudowa bądź budowa siedzib instytucji publicznych, w tym Sułkowskiego Ośrodka Kultury, placówek oświatowych, Urzędu Miejskiego.	Gmina Sułkowice, jednostki organizacyjne gminy, placówki oświatowe
	1.2.2 Wyposażenie instytucji publicznych w sprzęt poprawiający jakość pracy.	Gmina Sułkowice, jednostki organizacyjne gminy, placówki oświatowe
	1.2.3 Podnoszenie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami.	Gmina Sułkowice, jednostki organizacyjne gminy
	1.2.4 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej na terenie gminy, jak place zabaw, wiaty – miejsca spotkań.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe
	1.2.5 Rewitalizacja terenów przy zalewie rekreacyjnym w Sułkowicach wraz z opracowaniem koncepcji zagospodarowania zbiornika wodnego.	Gmina Sułkowice, Polski Związek Wędkarski
	1.2.6 Stworzenie urbanistycznego i funkcjonalnego rynku w Sułkowicach.	Gmina Sułkowice, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Myślenicach
Cel operacyjny 1.3 Wysoki poziom bezpieczeństwa.	1.3.1 Dopuszanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt.	Gmina Sułkowice, jednostki OSP z terenu gminy
	1.3.2 Budowa miasteczek ruchu drogowego przy placówkach oświatowych.	Gmina Sułkowice, placówki oświatowe, Zespół Ekonomiki Oświaty w Sułkowicach
	1.3.3 Rozbudowa oświetlenia ulicznego.	Gmina Sułkowice
	1.3.4 Monitoring miejsc publicznych w celu ograniczenia ich dewastacji.	Gmina Sułkowice, Posterunek Policji w Sułkowicach

Cel strategiczny 2. Infrastruktura przyjazna środowisku.		
Cel operacyjny 2.1 Rozwój infrastruktury drogowej.	2.1.1 Modernizacja dróg wraz z rozbudową oświetlenia na terenie gminy.	Gmina Sułkowice, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Myślenicach, GDDKiA
	2.1.2 Budowa obwodnicy Sułkowic.	Gmina Sułkowice, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie
	2.1.3 Przebudowa skrzyżowań oraz zmiana organizacji ruchu, m.in. na ul. 11 Listopada, zjazdu do Sułkowic od strony Biertowic.	Gmina Sułkowice, Zarząd Dróg Powiatowych w Myślenicach, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, GDDKiA
	2.1.4 Zmiana układu komunikacyjnego w Rynku w Sułkowicach.	Gmina Sułkowice, Zarząd Dróg Powiatowych w Myślenicach
	2.1.5 Rozbudowa sieci parkingów na terenie gminy, zwłaszcza w pobliżu budynków użyteczności publicznej.	Gmina Sułkowice, placówki oświatowe, jednostki organizacyjne gminy
Cel operacyjny 2.2 Szeroki dostęp do infrastruktury technicznej.	2.2.1 Rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej w gminie.	Gmina Sułkowice, Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
	2.2.2 Utrzymywanie dobrego stanu urządzeń melioracyjnych.	Gmina Sułkowice, Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., PGW Wody Polskie
	2.2.3 Prowadzenie działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego dróg.	Gmina Sułkowice, mieszkańcy
	2.2.4 Wyposażanie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową czy inwestycje w infrastrukturę techniczną.	Gmina Sułkowice, Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Cel operacyjny 2.3 Poprawa jakości środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem powietrza.	2.3.1 Termomodernizacja obiektów publicznych oraz zwiększenie poziomu wykorzystania OZE.	Gmina Sułkowice, jednostki organizacyjne gminy
	2.3.2 Inwentaryzacja źródeł ogrzewania w gminie.	Gmina Sułkowice, mieszkańcy
	2.3.3 Kontrole palenisk na terenie gminy.	Gmina Sułkowice, mieszkańcy, Posterunek Policji w Sułkowicach
	2.3.4 Wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych źródeł ciepła na ekologiczne poprzez realizację programów dotacyjnych ze środków pochodzących z budżetu gminy lub środków zewnętrznych oraz doradztwo ekologiczne z tym związane.	Gmina Sułkowice, mieszkańcy
	2.3.5 Rozwój terenów zielonych oraz „zielonych budynków”.	Gmina Sułkowice, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe
	2.3.6 Działania promocyjne i edukacyjne w zakresie ochrony środowiska.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, jednostki organizacyjne gminy
	2.3.7 Włączenie się gminy we współpracę z innymi gminami (w tym w szczególności z Gminą Myślenice) w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej.	Gmina Sułkowice, Powiat Myślenicki, gminy w powiecie myślenickim
	2.3.8 Podjęcie działań zmierzających do utworzenia i funkcjonowania Klastra Energii wraz z innymi gminami oraz podmiotami.	Gmina Sułkowice, gminy w powiecie myślenickim, inne podmioty - zgodnie z Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2020 r. poz. 261 z późn. zm.)

Cel strategiczny 3. Konkurencyjna gospodarka lokalna.		
Cel operacyjny 3.1 Gmina przyjazna inwestorom.	3.1.1 Utworzenie strefy przemysłowej.	Gmina Sułkowice, Sułkowicka Izba Gospodarcza
	3.1.2 Aktualizacja i sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Gmina Sułkowice, mieszkańcy, przedsiębiorcy
	3.1.3 Rozwój współpracy władz gminy z potencjalnymi i obecnymi przedsiębiorcami.	Gmina Sułkowice, Sułkowicka Izba Gospodarcza, przedsiębiorcy
Cel operacyjny 3.2 Promocja lokalnych producentów.	3.2.1 Promocja rolnictwa ekologicznego.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy
	3.2.2 Promocja wytwarzania na terenie gminy produktów opartych na tradycyjnych recepturach.	Gmina Sułkowice, lokalni producenci, organizacje pozarządowe
Cel strategiczny 4. Rozwój turystyczny gminy.		
Cel operacyjny 4.1 Rozwinięta infrastruktura turystyczna gminy.	4.1.1 Oznakowanie i wytyczenie szlaków turystycznych pieszych na terenie gminy.	Gmina Sułkowice, PTTK Myślenice, organizacje pozarządowe
	4.1.2 Wytyczanie szlaków rowerowych na terenie gminy.	Gmina Sułkowice, PTTK Myślenice, organizacje pozarządowe
	4.1.3 Stworzenie systemu informacji o gminie i jej atrakcjach, w tym tablic informacyjnych w miejscowościach, tablic ze szlakami turystycznymi.	Gmina Sułkowice, PTTK Myślenice, organizacje pozarządowe
	4.1.4 Tworzenie obiektów małej architektury na potrzeby turystów.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe
	4.1.5 Budowa miejsc postojowych w pobliżu wejść na szlaki.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 4.2 Dbłość o dziedzictwo kulturowe.	4.2.1 Utworzenie ścieżki edukacyjnej wokół kuźni kowalskich (lub szerzej – dziedzictwa przemysłowego, rzemieślniczego gminy).	Gmina Sułkowice, Sułkowicki Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Sułkowicach wraz z Izbą Tradycji, organizacje pozarządowe
	4.2.2 Organizacja imprez promujących gminę.	Gmina Sułkowice, Sułkowicki Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Sułkowicach, organizacje pozarządowe
	4.2.3 Tworzenie miejsc pamięci osób bądź wydarzeń historycznych.	Gmina Sułkowice, Gminna Biblioteka Publiczna w Sułkowicach wraz z Izbą Tradycji, organizacje pozarządowe
	4.2.4 Działalność informacyjna i wydawnicza na temat historii gminy.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe, Gminna Biblioteka Publiczna w Sułkowicach wraz z Izbą Tradycji
Cel strategiczny 5. Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna.		
Cel operacyjny 5.1 Wysoki poziom włączenia społecznego.	5.1.1 Utworzenie mieszkania chronionego.	Gmina Sułkowice, Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułkowicach
	5.1.2 Realizacja projektów socjalnych i społecznych.	Gmina Sułkowice, Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułkowicach, organizacje pozarządowe
	5.1.3 Aktywizacja seniorów.	Gmina Sułkowice, Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułkowicach, organizacje pozarządowe
Cel operacyjny 5.2 Współpraca na rzecz rozwoju społecznego.	5.2.1 Wspieranie i wykorzystywanie potencjału organizacji pozarządowych.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne gminy
	5.2.2 Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych mieszkańców przy uwzględnieniu ich preferencji.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe, Sułkowicki Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna w Sułkowicach

	5.2.3 Rozwój partycypacji społecznej.	Gmina Sułkowice, organizacje pozarządowe, mieszkańcy
--	---------------------------------------	--

Źródło: opracowanie własne.

Wdrożeniu Strategii służyć będą dokumenty wykonawcze, których przygotowanie przez jednostki samorządu terytorialnego już teraz regulują różne akty prawne (fakultatywne i obligatoryjne). Poniższa tabela przedstawia zestawienie różnych dokumentów, które mogą wpływać na realizację poszczególnych celów Strategii.

Tab. 4 Plan wykonawczy Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice.

Cel strategiczny	Dokumenty wykonawcze
1. Wysoka jakość i poziom dostępności usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Wieloletnia Prognoza Finansowa. • Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sułkowice na lata 2021-2028. • Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sułkowice.
2. Infrastruktura przyjazna środowisku.	<ul style="list-style-type: none"> • Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2020-2023. • Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sułkowice. • Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. • Gminny program wymiany kotłów (regulamin udzielania dotacji z budżetu Gminy na zmianę systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie proekologiczne). • Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Sułkowice na lata 2020-2023 z perspektywą do 2035 roku. • Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sułkowice do roku 2023. • Wieloletnia Prognoza Finansowa.
3. Konkurencyjna gospodarka lokalna.	<ul style="list-style-type: none"> • Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. • Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sułkowice. • Wieloletnia Prognoza Finansowa.
4. Rozwój turystyczny gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sułkowice. • Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

<p>5. Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sułkowice na lata 2021-2028. • Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Sułkowice do roku 2023. • Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Sułkowice na lata 2021-2025. • Program Wspierania Rodziny dla Gminy Sułkowice na lata 2021-2023. • Gminne Programy Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sułkowice (roczne). • Programy współpracy Gminy Sułkowice z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (roczne). • Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Sułkowice na lata 2017-2022.
---	--

Źródło: opracowanie własne.

Skutecznemu wdrażaniu Strategii służą procedury monitorowania i ewaluacji. Za dokonywanie procesów kontroli realizacji dokumentu odpowiadać będzie Referat Rozwoju Lokalnego i Promocji.

Monitoring prowadzony będzie z większą częstotliwością, w cyklu rocznym, bowiem jego celem jest zapewnienie ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Takie działanie pozwoli na zidentyfikowanie zagrożeń w ramach realizacji poszczególnych kierunków działań i podjęcie odpowiednich środków zaradczych. Monitoring będzie się opierał na analizie, jakie konkretne projekty były wdrażane w ramach poszczególnych kierunków działania i w jakim stopniu zostały zrealizowane. Narzędziem służącym jego dokonywaniu będzie karta monitoringu, zawierająca zestawienie celów operacyjnych i wskaźników służących ich „pomiarowi”, a także informacje o zaistniałych w trakcie ich realizacji problemach oraz planowanych bądź przedsięwziętych środkach naprawczych. Dane niezbędne do realizacji monitoringu będą dostarczały komórki merytoryczne i jednostki organizacyjne gminy, ewentualnie – w sytuacji współpracy z innymi podmiotami (gospodarczymi, społecznymi, itp.) – podmioty zewnętrzne. Poniżej w tabeli przedstawiono proponowane wskaźniki produktu, pozwalające mierzyć realizację poszczególnych celów strategicznych, natomiast mogą one ulegać zmianie (w szczególności poprzez dodanie nowych) ze względu na ogólność niektórych kierunków działań realizujących te cele.

Tab. 5 Zestawienie wskaźników służących monitorowaniu Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice.

Cel operacyjny	Wskaźniki produktu
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość i poziom odstępności usług społecznych.	
1.1 Rozwój bazy edukacyjnej gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozbudowanych szkół podstawowych [szt.], • liczba placówek edukacyjnych, w których dokonano przebudowy/adaptacji/remontów [szt.], • liczba nowych sal gimnastycznych, boisk i innych elementów bazy sportowej szkół [szt.], • wysokość środków przeznaczonych na zakup wyposażenia multimedialnego [zł], • liczba zajęć dodatkowych dla uczniów [szt.], • liczba uczniów uczestniczących w zajęciach dodatkowych w placówkach oświatowych [os.]
1.2 Obiekty i przestrzenie publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zmodernizowanych/rozbudowanych/nowych budynków użyteczności publicznej [szt.], • liczba instytucji publicznych, dla których dokonano zakupu nowego sprzętu [szt.], • liczba budynków, które dostosowano do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami [szt.], • liczba nowych obiektów rekreacyjnych na terenie gminy [szt.], • powierzchnia zrewitalizowana wokół zalewu w Sułkowicach [ha]
1.3 Wysoki poziom bezpieczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wyposażonych jednostek OSP [szt.], • wysokość środków przeznaczonych na wyposażenie OSP [zł], • liczba nowych punktów świetlnych [szt.], • liczba kamer monitoringu wizyjnego [szt.]
Cel strategiczny 2. Infrastruktura przyjazna środowisku.	
2.1 Rozwój infrastruktury drogowej.	<ul style="list-style-type: none"> • długość zmodernizowanych dróg [km], • liczba nowych miejsc postojowych [szt.]
2.2 Szeroki dostęp do infrastruktury technicznej.	<ul style="list-style-type: none"> • długość nowej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [m], • długość nowej/zmodernizowanej sieci wodociągowej [m]

2.3 Poprawa jakości środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem powietrza.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków publicznych poddanych termomodernizacji [szt.], • liczba przeprowadzonych kontroli palenisk na terenie gminy [szt.], • liczba mieszkańców, którzy otrzymali dofinansowanie w ramach programów grantowych realizowanych przez gminę [os.], • liczba porad udzielonych w ramach doradztwa ekologicznego [szt.], • powierzchnia nowo utworzonych terenów zielonych [m²], • liczba podjętych działań edukacyjnych i promocyjnych w zakresie ochrony środowiska [szt.]
Cel strategiczny 3. Konkurencyjna gospodarka lokalna.	
3.1 Gmina przyjazna inwestorom.	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia strefy przemysłowej [ha], • liczba zaktualizowanych/nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego [szt.]
3.2 Promocja lokalnych producentów.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba inicjatyw na rzecz producentów lokalnych [szt.]
Cel strategiczny 4. Rozwój turystyczny gminy.	
4.1 Rozwinięta infrastruktura turystyczna gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba oznakowanych/wytyczonych szlaków turystycznych [szt.], • liczba tablic informacyjnych poświęconych walorom gminy [szt.], • liczba obiektów małej architektury dla turystów [szt.]
4.2 Dbłość o dziedzictwo kulturowe.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych imprez promujących gminę [szt.], • liczba projektów informacyjnych, w tym wydawniczych, dotyczących historii lokalnej [szt.]
Cel strategiczny 5. Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna.	
5.1 Wysoki poziom włączenia społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba utworzonych mieszkań chronionych [szt.], • liczba zrealizowanych projektów socjalnych i społecznych [szt.], • liczba seniorów uczestniczących w realizowanych na ich rzecz działaniach [os.]

5.2 Współpraca na rzecz rozwoju społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba organizacji pozarządowych, które realizują zadania publiczne zlecone przez gminę [szt.], • liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych [szt.]
--	---

Źródło: opracowanie własne.

Uchwalenie Strategii zostanie poprzedzone ewaluacją ex-ante, zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), służącą ocenie planowanej interwencji. Wyniki tego rodzaju ewaluacji mogą poprawić jakość planowanej do wdrożenia interwencji, pozwalają ocenić trafność, przewidywaną skuteczność oraz efektywność realizacji Strategii. Natomiast po przyjęciu przez Radę Miejską Strategii Rozwoju, prowadzone będą kolejne ewaluacje – służące ewentualnym bieżącym modyfikacjom prowadzonej interwencji. Ewaluacja niniejszego dokumentu przeprowadzana będzie za każde 5 lat jego obowiązywania (tj. pierwsza w 2026 r. za okres 2021-2025, kolejna w 2031 r. za okres 2026-2030, itd.). Jej efektem może być proces aktualizacji dokumentu, polegający w szczególności na zmianie/dodaniu/usunięciu kierunków działań. Podstawę opracowania ewaluacji stanowić będzie analiza danych zastanych (głównie statystycznych), jednak nie wyklucza się wykonywania analiz o charakterze jakościowym (np. wywiady pogłębione, ankiety).

Efektem zarówno procesu monitorowania, jak i ewaluacji Strategii Rozwoju będą opracowane raporty. Każdy raport podlegał będzie akceptacji Burmistrza. Wyniki analizy stanowić będą element Raportu o stanie gminy, zatem będą przygotowywane i procedowane zgodnie z trybem przyjętym dla tego rodzaju raportu. Natomiast raporty ewaluacyjne będą musiały zostać opracowane do końca trzeciego kwartału następującego po roku kończącym okres ewaluowany. Tak długi czas opracowania raportu z ewaluacji wynika z faktu, iż częścią danych nie dysponuje gmina czy jej jednostki organizacyjne, a konieczne będzie pozyskanie ich z Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych). Większość z nich dostępna jest dopiero w połowie roku. Raporty ewaluacyjne (5-letnie) będą przedstawiane Radnym Rady Miejskiej.

Procesy ewaluacji i monitoringu są tylko jedną z podstaw aktualizacji niniejszej Strategii. Zgodnie z art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, Strategia Rozwoju Gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju województwa.

IV.2. Ramy finansowe realizacji Strategii

W celu realizacji Strategii Rozwoju wykorzystywane będą środki finansowe pochodzące z różnych źródeł. Ze względu na charakter kierunków działań, nie jest możliwe wskazanie konkretnych, nawet przybliżonych kwot, wydatkowanych na poszczególne kierunki. Dla prowadzenia skutecznej i efektywnej interwencji publicznej będą wykorzystywane wszystkie dostępne środki finansowe, pochodzące m.in. z następujących źródeł:

- środki własne gminy,
- budżety jednostek samorządu terytorialnego, w tym regionalne, powiatowe,
- środki pochodzące z budżetu państwa (pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy),
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej (obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym),
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarcz antykrzysowych.

Szczegółowe określenie ram finansowych na realizację Strategii nie jest ponadto możliwe ze względu na szeroki zakres tematyczny, brak długookresowych źródeł finansowania, konkursowy charakter większości programów pomocowych, niedomknięty jeszcze etap programowania środków unijnych i powstawania dokumentów programowych na lata 2021–2027, a także ogólne zapisy Strategii, pozwalające na dostosowywanie konkretnych przedsięwzięć do najbardziej bieżących potrzeb i preferowanych sposobów ich realizowania. Ponadto wysokość środków przeznaczonych na realizację Strategii będzie zależała od stopnia zaangażowania różnych podmiotów – partnerów realizacji Strategii.

Dodatkowo, dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość, w tym zewnętrzne uwarunkowania prawne i ekonomiczne, powodują, iż określanie wysokości środków potrzebnych do realizacji zadań (zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków), będzie w większym stopniu możliwe na etapie opracowywania projektów uszczegóławiających założenia Strategii. Zakłada się również, iż cele i kierunki działań określone w Strategii, będą wyznaczały kierunki finansowania polityki gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy Strategii będą również

podstawą do podejmowania działań związanych z pozyskiwaniem środków zewnętrznych.

Poniżej w tabeli przedstawiono jednak wstępne założenia finansowe wraz z harmonogramem realizacji zawartych w dokumencie kierunków działań. Wiele z nich ma charakter ciągły.

Tab. 6 Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice.

Kierunek działań	Termin realizacji i szacunkowa wartość
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość i poziom odstępności usług społecznych.	
1.1.1 Rozbudowa budynków szkół podstawowych w Krzywacze i Harbutowicach.	do 2023 r.
1.1.2 Poprawa warunków lokalowych szkół i przedszkoli poprzez przebudowę, adaptacje pomieszczeń i remonty.	zadanie ciągłe
1.1.3 Rozwój bazy sportowej szkół.	do 2026 r.
1.1.4 Wyposażenie szkół i przedszkoli w nowoczesne narzędzia edukacyjne.	zadanie ciągłe
1.1.5 Rozwój zainteresowań, umiejętności językowych i uzdolnień uczniów z terenu gminy.	zadanie ciągłe
1.2.1 Modernizacja, rozbudowa bądź budowa siedzib instytucji publicznych, w tym Sułkowickiego Ośrodka Kultury, placówek oświatowych, Urzędu Miejskiego.	do 2028 r.
1.2.2 Wyposażenie instytucji publicznych w sprzęt poprawiający jakość pracy.	zadanie ciągłe
1.2.3 Podnoszenie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.	zadanie ciągłe
1.2.4 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej na terenie gminy, jak place zabaw, wiaty – miejsca spotkań.	zadanie ciągłe
1.2.5 Rewitalizacja terenów przy zalewie rekreacyjnym w Sułkowicach wraz z opracowaniem koncepcji zagospodarowania zbiornika wodnego.	do 2024 r.
1.2.6 Stworzenie urbanistycznego i funkcjonalnego rynku w Sułkowicach.	do 2030 r.

1.3.1 Doposażanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt.	zadanie ciągłe
1.3.2 Budowa miasteczek ruchu drogowego przy placówkach edukacyjnych.	do 2026 r.
1.3.3 Rozbudowa oświetlenia ulicznego.	zadanie ciągłe
1.3.4 Monitoring miejsc publicznych w celu ograniczenia dewastacji.	do 2024 r.
Cel strategiczny 2. Infrastruktura przyjazna środowisku.	
2.1.1 Modernizacja dróg wraz z rozbudową oświetlenia na terenie gminy.	zadanie ciągłe
2.1.2 Budowa obwodnicy Sułkowic.	do 2027 r.
2.1.3 Przebudowa skrzyżowań oraz zmiana organizacji ruchu, m.in. na ul. 11 Listopada, zjazdu do Sułkowic od strony Biertowic.	do 2025 r.
2.1.4 Zmiana układu komunikacyjnego w Rynku w Sułkowicach.	do 2030 r.
2.1.5 Rozbudowa sieci parkingów na terenie gminy, zwłaszcza w pobliżu budynków użyteczności publicznej.	do 2024 r.
2.2.1 Rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej w gminie.	zadanie ciągłe
2.2.2 Utrzymywanie dobrego stanu urządzeń melioracyjnych.	zadanie ciągłe
2.2.3 Prowadzenie działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego dróg.	zadanie ciągłe
2.2.4 Wyposażanie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową czy inwestycje w infrastrukturę techniczną.	zadanie ciągłe
2.3.1 Termomodernizacja obiektów publicznych oraz zwiększenie poziomu wykorzystania OZE.	do 2026 r.
2.3.2 Inwentaryzacja źródeł ogrzewania w gminie.	do 2022 r.
2.3.3 Kontrole palenisk na terenie gminy.	zadanie ciągłe

2.3.4 Wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych źródeł ciepła na ekologiczne poprzez realizację programów dotacyjnych ze środków pochodzących z budżetu gminy lub środków zewnętrznych oraz doradztwo ekologiczne w tym zakresie.	do 2022 r.
2.3.5 Rozwój terenów zielonych oraz „zielonych budynków”.	do 2025 r.
2.3.6 Działania promocyjne i edukacyjne w zakresie ochrony środowiska.	do 2028 r.
2.3.7 Włączenie się gminy we współpracę z innymi gminami (w tym w szczególności z Gminą Myślenice) w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej.	zadanie ciągłe
2.3.8 Podjęcie działań zmierzających do utworzenia i funkcjonowania Klastra Energii wraz z innymi gminami oraz podmiotami.	zadanie ciągłe
Cel strategiczny 3. Konkurencyjna gospodarka lokalna.	
3.1.1 Utworzenie strefy przemysłowej.	do 2030 r.
3.1.2 Aktualizacja i sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	zadanie ciągłe
3.1.3 Rozwój współpracy władz gminy z potencjalnymi i obecnymi przedsiębiorcami.	zadanie ciągłe
3.2.1 Promocja rolnictwa ekologicznego.	zadanie ciągłe
3.2.2 Promocja wytwarzania na terenie gminy produktów opartych na tradycyjnych recepturach.	zadanie ciągłe
Cel strategiczny 4. Rozwój turystyczny gminy.	
4.1.1 Oznakowanie i wytyczenie szlaków turystycznych pieszych na terenie gminy.	do 2022 r.
4.1.2 Wytyczanie szlaków rowerowych na terenie gminy.	do 2025 r.
4.1.3 Stworzenie systemu informacji o gminie i jej atrakcjach, w tym tablic informacyjnych w miejscowościach, tablic ze szlakami turystycznymi.	do 2022 r.
4.1.4 Tworzenie obiektów małej architektury na potrzeby turystów.	do 2023 r.
4.1.5 Budowa miejsc postojowych w pobliżu wejść na szlaki.	do 2023 r.

4.2.1 Utworzenie ścieżki edukacyjnej wokół kuźni kowalskich (lub szerzej – dziedzictwa przemysłowego, rzemieślniczego gminy).	do 2026 r.
4.2.2 Organizacja imprez promujących gminę.	zadanie ciągłe
4.2.3 Tworzenie miejsc pamięci osób bądź wydarzeń historycznych.	do 2023 r.
4.2.4 Działalność informacyjna i wydawnicza na temat historii gminy.	zadanie ciągłe
Cel strategiczny 5. Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna.	
5.1.1 Utworzenie mieszkania chronionego.	do 2025 r.
5.1.2 Realizacja projektów socjalnych i społecznych.	zadanie ciągłe
5.1.3 Aktywizacja seniorów.	zadanie ciągłe
5.2.1 Wspieranie i wykorzystywanie potencjału organizacji pozarządowych.	zadanie ciągłe
5.2.2 Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych mieszkańców przy uwzględnieniu ich preferencji.	zadanie ciągłe
5.2.3 Rozwój partycypacji społecznej.	zadanie ciągłe

Źródło: opracowanie własne.

SPIS TABEL

Tab. 1 Cele strategiczne a wymiary planowania strategicznego.	22
Tab. 2 Analiza danych za 2019 r. na potrzeby wyznaczenia obszaru strategicznej interwencji.	30
Tab. 3 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice.	42
Tab. 4 Plan wykonawczy Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice.	48
Tab. 5 Zestawienie wskaźników służących monitorowaniu Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice.	50
Tab. 6 Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji Strategii Rozwoju Gminy Sułkowice.	54

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1 Model przestrzenno-funkcjonalny gminy Sułkowice.	33
Rys. 2 System zarządzania wdrażaniem Strategii Rozwoju Gminy.	41

Ikony wykorzystane w niniejszym dokumencie pochodzą ze strony www.flaticom.com